N°. 308. NIEUW AMSTERDAMSCH A°. 1859.
HANDELS- EN EFFECTENBLAD.

ABONNEMENTSPRIJS VOOR 3 MAANDEN:

Voor Amsterdam . . . . ƒ 6.25.
Voor de overige Steden des Rijks . . . . „ 7.25.
Afzonderlijke Couranten . . . . „ 0.10.
Verschijnt dagelijks.

Maandag 7 November.

BUREAU VAN UITGAVE, Singel, G. 343.

Brieven Franco.

PRIJS DER ADVERTENTIËN:

Van een tot *vijf* regels . . . . ƒ 0.90 | Van een tot *vijftien* regels . ƒ 2.25
„ een tot *tien* regels . . . . „ 1.60 | „ een tot *twintig* regels . „ 2.80
Het zegel niet medegerekend, en wijders voor elken regel meer . . ƒ 0.10
Voor Huwelijks-, Geboorte- en Doodberigten . . . . „ 0.90

Agenten.
Rotterdam, J. DE KLERK.
's Gravenhage, C. VAN LIER.
Utrecht, J. C. ANDRIESSEN.
Harlingen, J. VELLINGA.
Gorinchem, A. VAN DER MAST.

Hollandsche IJzeren Spoorweg.
WINTERDIENST.
Vertrek van Amsterd. 8 u. (tot Haarl.) 8.30 m. — 11-30 m. — 4-30 m. — 7-30 m.
Aankomst te Amst. (van Haarl.) 9.26 m. — 10-30 m. — 2-35 m. — 6-30 m.- 9-30 m.

Nederlandsche Rijn-Spoorweg.
GEWIJZIGDE DIENST.
Vertrek van Amsterdam. 7 u. 20 m. — 10 u. 35 m. — 12 u. 30 m. (1e en 2e kl.) - 2 u. 30 m. (Zond. niet.) - 6 u. — 7 u. 45 m.
Aank. te Amst. (van Utrecht 's Zond. niet) 8 u. — 9 u. 30 m. — 1 u. — 2 u. — 5-30 m. (Zond. niet). — 7-45 m. — 10 u.

Spoorweg, Antwerpen-Rotterdam.
Van Rotterdam n. Antw. en Breda 10 uur. 15 min. 's m.; 3 uur 's nam.; — van Breda n. Antw. en Rott. 6 u. 50 m.; 12 u. 35 m. 5 u. 20 m. (tot Antw. en Moerdijk); van Antwerpen . . Breda en Rott. 7 u. 45 m. 12 uur 20 min.; 5 uur. 25 min. . . Breda en Moerdijk).

Agenten.
Antwerpen, VAN MAENEN & C°.
Brussel, Office de publicité, Montagne de la cour.
Parijs, HAVAS.
Londen, J. B. ENGERSCH.

Tweede Editie.
Zondag-avond.

Tot dit blad behoort een bijvoegsel,

BUITENLAND.

Frankrijk.

PARIJS, 4 Nov. Nog steeds wordt de officiële aankondiging van het congres vertraagd door de voorwaarden, waarbij de Engelsche regering blijft volharden.

In het telegram uit Dresden (*zie ons N°. 304 laatst berigt*) waarin wordt gezegd, dat Engeland onvoorwaardelijk aan het congres zou deelnemen, heeft men eene fout begaan en »*sans conditions*" gelezen waar »*sous conditions*" (onder zekere voorwaarden) stond; dit telegram van plaats tot plaats overgeseind wordende, is overal dezelfde fout gemaakt.

Dit verschil tusschen de mogendheden is wel niet in staat om den algemeenen Europeschen vrede en rust te doen mislukken, maar vertraagt toch de spoedige bevestiging er van.

In allen gevalle zal het congres toch niet gehouden worden dan over minstens veertien dagen, daar de ratificatiën van de Zurichsche tractaten eerst moeten worden gewisseld en daarmede stellig een paar weken zal verloopen.

— Alle maarschalken van Frankrijk zullen te Compiègne worden uitgenoodigd. De hertogin Medina-Coeli heeft wegens ongesteldheid voor de uitnoodiging moeten bedanken. Graaf Walewski zal er de geheele maand November vertoeven en de heer Billault keert Maandag naar Parijs terug.

— Prins Metternich zal zich den 7 dezer naar Compiègne begeven. Gedurende zijn verblijf zal aldaar geen andere buitenlandsche diplomaat worden uitgenoodigd.

— Graaf Montemolin heeft Parijs gisteren, in gezelschap van generaal Cabrera, het opperhoofd der Carlisten, verlaten.

— De Parijsche tooneelspeelster Augustine Brohan heeft een proverbe, onder den titel *Qui femme a, guerre a*, geschreven.

— In 1860 zal alhier eene tentoonstelling van levende kuntenaars worden gehouden, waarop echter alleen de werken van die meesters zullen worden toegelaten, die hier of elders eene eervolle onderscheiding, eene ridderorde of medaille der eerste klasse hebben ontvangen.

— Men bespreekt nog steeds de bijeenkomst van den keizer van Rusland en den prins-regent van Pruissen, en verzekert, dat daarbij gehandeld is over de mogelijkheid van een oorlog tusschen Frankrijk en Engeland. Keizer Alexander zou Pruissen de striktste neutraliteit hebben aangeraden.

— Het gerucht, dat eene Russische vloot te Algesiras zou zijn aangekomen, wordt tegengesproken; evenwel gelooft men dat het zal gebeuren.

— De ontvangst bij de regering eener nota van lord John Russell, welke gunstig zou zijn voor de doorgraving van de landengte van Suez, wordt bevestigd.

— De berigten van Italië zijn in het geheel niet geruststellend; de nationale regeringen zijn bijeengeroepen om de benoeming van een militair dictator voor te stellen, die het opperbevel zou hebben over de geheele krijgsmagt van Midden-Italië. Indien men dit in verband brengt met het bevestigde verzet van generaal Garibaldi tegen de raadgevingen van koning Victor Emmanuel, dan zal men kunnen begrijpen, dat er ernstige verwikkelingen zijn te vreezen.

— Uit Madrid wordt berigt, dat de kamer van gedeputeerden zonder eenige oppositie heeft gestemd over de financiële wetten, welke zijn bestemd om te voorzien in de kosten van de expeditie tegen Marokko. De keizer van Marokko heeft bij alle Europesche mogendheden geprotesteerd of zal protesteren tegen den oorlog, welken Spanje hem aandoet. In het daartoe opgemaakte manifest, zou hij verklaren, dat het verschil zeer gemakkelijk had vereffend kunnen worden, indien Spanje niet dagelijks zijne eischen had verhoogd. Hij zou Spanje veroorloofd hebben zelf de stammen, waarover het zich te beklagen had, te straffen, gelijk Frankrijk nu doet, doch, daar de oorlog eenmaal is verklaard, is hij in de noodzakelijkheid zijne soldaten te vereenigen en geweld met geweld te keer te gaan.

— De *Semaphore* van Marseille meldt, dat de drie mogendheden, die de te Londen gesloten Grieksche leening hebben gewaarborgd, eene nota aan de Grieksche regering hebben gezonden, waarbij op de teruggave van het geleende geld wordt aangedrongen en de jaarlijksche terugbetaling wordt bepaald op een millioen drachmen.

Engeland.

LONDEN, 4 Nov. Volgens een hier circulerend gerucht, zou de lord-kanselier, lord Campbell, uit het kabinet treden en door den lord opperregter, sir Alex. Cockburn, worden vervangen.

— Men verneemt het overlijden van den vice-admiraal H. L. Baker. Hij had den ouderdom van 72 jaren bereikt.

— De grootvorstin Marie en de hertog van Leuchtenberg hebben gisteren bij H.M. op het kasteel van Windsor een bezoek afgelegd.

— De prins-gemaal heeft sedert eenige dagen wegens verkoudheid het kasteel van Windsor niet kunnen verlaten.

— Als zeker kan worden medegedeeld, dat lord John Russell op den wensch der Fransche regering eene dépêche naar Parijs heeft gezonden, waarin de voorwaarden, onder welke Engeland aan een congres deel wil nemen, duidelijk zijn geformuleerd. Een afschrift van deze dépêche is aan het kabinet te Berlijn en, volgens den Parijschen correspondent van den *Morning Post*, ook naar Weenen gezonden.

— De *Morning Post* vestigt de aandacht op de aangelegenheid van San Juan, welke volgens dat blad nog een dreigend aanzien kan bekomen, daar de generaal Cass, de Amerikaansche minister van buitenl. zaken, geen vriend van Engeland en steeds werkzaam is ten gunste eener uitbreiding van de Vereenigde Staten naar het noorden.

— De Cunard stoombootmaatschappij laat bij Napier te Glasgow eene ijzeren raderstoomboot bouwen van 4000 ton, welke in snelheid en pracht alle tot nu toe bestaande stoombooten moet overtreffen. Deze boot zal de *Scotia* genaamd worden.

— Volgens den satyrieken *Punch* bestaat het verschil tusschen de Fransche en Engelsche staatkunde dáárin, dat Frankrijk wegens een *idée* oorlog heeft gevoerd, terwijl Engeland in het geheel geen *idée* heeft oorlog te voeren.

— Woensdag ll. werd een matroos, zekere Ths. Winter, door de politie gearresteerd, omdat hij, in staat van dronkenschap met een collega twistende, dezen den neus had afgebeten.

— De regerings-commissie voor landverhuizing heeft de *Grand Trianon* gecharterd, om tusschen 14 en 21 Dec. a. s. met landverhuizers van Liverpool naar Sydney te zeilen.

— Onder den titel van *The Great Northern Copper Mining Company of South Australia*, heeft zich hier eene maatschappij met aandeelen gevormd, ten einde de rijke kopermijnen in Zuid-Australië te exploiteren. De maatschappij stelt zich voor een kapitaal van £ 160,000 in aandeelen à £ 2, waarvan voorloopig 10 shillings gestort worden, bijeen te brengen.

Duitschland.

WEENEN, 3 Nov. Naar men hier gelooft, zal het congres nog vóór het einde van dit jaar bijeenkomen. In diplomatieke kringen wordt bepaald verzekerd, dat Engeland zijne toestemming eerst heeft gegeven, nadat Oostenrijk zich tot eenige concessiën, namelijk tot eene wijziging van het programma van Villafranca, bereid had verklaard, welke, naar men meent te weten, hierop neêrkomt: 1°. Oostenrijk ziet af van de restauratie des hertogs van Modena; 2°. het bewilligt, dat de vestingen Mantua en Peschiera Italiaansche bondsvestingen zullen worden. Intusschen is dit laatste nog niet zeker, evenmin of er, behalve de vijf groote mogendheden, nog andere regeringen aan het congres zullen deelnemen; daarover schijnen de onderhandelingen nog hangende te zijn. De paus heeft verklaard, aan het congres te zullen deelnemen; de toestemming van den koning van Napels is echter tot dus ver nog niet ingekomen.

— Onmiddellijk na de openbaarmaking der op de nieuwe financiële controle betrekking hebbende verordeningen, zal, naar men van goederhand verneemt, eene nieuwe, en wel eene gedwongen leening worden uitgeschreven. Tot dus ver zijn echter hieromtrent nog geene nadere bijzonderheden bekend geworden.

BERLIJN, 5 Oct. (*'s ochtends*). Prins en prinses Friedrich Wilhelm zullen morgen van hier naar Keulen vertrekken, om Maandag per spoor naar Calais te reizen, van waar zij per stoomschip de reis naar Engeland zullen vervolgen. Ll. Woensdag ontvingen zij eene deputatie van het comité tot oprigting van de *Gedenk-Halle*, die hun de opdragt daarvan overreikten. Onder het daarop gevolgd minzaam onderhoud werd ook het jonge prinsje er bij gehaald, en toen nu een der leden dier deputatie hem spelend zijn horologie voorhield, greep het wicht het in zijne handjes vast aan en liet het niet los, hetgeen tot de schertsende aanmerking leidde: »Ziet ge, wat een Hohenzoller eenmaal in zijne hand heeft, dat laat hij zoo ligt niet weder los!"

— Men heeft opgemerkt, dat Oostenrijk bij de jongste onderhandelingen over de Italiaansche quaestie en het congres eene groote terughoudendheid heeft in acht genomen. Bij herhaling loopt het gerucht, dat het Weener kabinet, ondanks de te Warschau mislukte zending, nieuwe pogingen doet, om eene toenadering met Rusland te bewerkstelligen.

— De *Elberfelder Zeitung* laat zich van hier schrijven, dat het openbaar maken, door de *Hamburger Nachrichten*, van het memorandum, waarin de Pruissische regering hare meening betreffende de Keur-Hessische quaestie ontwikkelt, bij de regering groot misnoegen heeft verwekt, en dat een streng onderzoek zal worden ingesteld naar de bron, waaruit die openbaarmaking is voortgevloeid. Opmerkelijk is het, dat de *Preussische Zeitung* dit document niet heeft opgenomen.

— Van goederhand wordt medegedeeld, dat de Keur-Hessische quaestie den 12den dezer bij de bondsvergadering zal worden ter sprake gebragt.

— Nopens het door Baden bij de bondsvergadering gedane voorstel tot oprigting eener bondsregtbank, wordt er op gewezen, dat men deze niet dient te verwarren met het bij bondsbesluit van 10 October 1834 verordende, doch niet tot stand gebragte bonds-scheidsgeregt. De thans voorgestelde regtbank zou tot taak hebben, geschillen tusschen onderscheidene regeringen definitief te beslissen, derhalve in zekeren zin in hoogere instantie, dan de bondsdag zelf, uitspraak te doen. Men ziet in dit voorstel echter eene poging om de competentie van den bond uit te breiden, en het laat zich voorzien, dat die poging bezwaarlijk de toestemming der beide Duitsche groote mogendheden, het allerminst die van Pruissen, erlangen zal.

AMERIKA.

De *Indian*, Donderdag ll. te Liverpool aangekomen, heeft berigten aangebragt van New-York, dd. 22 Oct. Een telegram uit Washington zegt: De officiele mededeeling uit Engeland, betrekkelijk de aangelegenheid van San Juan, is van buitengewoon vredelievenden en verzoenenden inhoud; dit blijkt uit eene dépêche van lord Lyons aan het departement van buitenlandsche zaken.

— Het jaarlijksch verslag van den secretaris der schatkist zal, naar men verneemt, gunstig luiden met betrekking tot 's lands financiën.

— Het gerucht, dat de gouverneur Floyd den overleden heer Mason als gezant te Parijs zal opvolgen, is onjuist. Men gelooft algemeen, dat de heer Appleton de meeste kansen heeft, tot die betrekking te worden geroep

— Volgens de jongste berigten uit Bogota, Nieuw Grenada, heerschte den 6den Sept. groote opgewondenheid in de stad, doordien het gerucht was verspreid, dat de delging der binnenl. schuld was geschorst, terwijl tevens vreedzame burgers door militaire patrouilles werden mishandeld. Nadat de president het land in staat van beleg verklaard en de sluiting der havens van Carthagena en Sabanilla had verordend, trachtten de gezanten van Engeland en de Vereenigde Staten, doch te vergeefs, den laatsten maatregel te doen intrekken. Ten gevolge der politieke verwarring — dus luidt een later berigt van 10 Oct. — werden de goudverzendingen uit het binnenland voor de 4 laatste paketbooten teruggehouden; intusschen kan men de ontbrekende remises spoedig te gemoet zien, naardien de beweging haar einde naderde.

— Met betrekking tot het geschil tusschen Buenos Ayres en de Argentijnsche republiek verneemt men, dat na de mislukte pogingen van den Amerikaanschen gezant, om den vrede te bewerken, groote troepenbewegingen plaats hebben. Urquiza heeft zijne legermagt, bestaande uit 8500 man, in de provincie Santa Fe geconcentreerd. Intusschen zou er nog eene nieuwe poging, om de zaak in der minne te schikken, door Engeland, Brazilië en Paraguay worden beproefd. Van Buenos-Ayres werden gedurig versterkingen gezonden naar het eiland Martin Garcia, en de daar opgerigte versterkingen en redoutes zijn tegen elken aanval bestand. Het escader van Buenos-Ayres was vermeerderd door den aankoop der stoomboot *Primer Argentino*, die zich bij de operatie-vloot zou voegen. Er werd wel veel over den vrede gesproken, doch naar het zich liet aanzien, was de oorlog veel zekerder.

— Uit Washington verneemt men, dat de personen, betrokken bij de ongeregeldheden te Harper's ferry, naar Charleston gezonden zijn en aldaar voor de regtbank teregt zullen staan. Men is nog beducht voor verdere ongeregeldheden in de omstreken van Harper's ferry.

— Uit Mexico wordt gemeld, dat de stad Durango door 200 roovers overvallen en geplunderd is; deze werden echter later door de troepen uiteengedreven en voor het meerendeel afgemaakt. Het leger van Monterey heeft zich tegen Vidaurri verklaard; generaal Marquez was tweemaal door de liberalen geslagen.

— Naar luid van latere berigten, heeft generaal Degollado een gouverneur van New Leon in plaats van Vidaurri benoemd; de generaal is over den stand van zaken in Noordelijk Mexico tevreden. Het berigt, dat San Louis Potosi zich in de magt der clericalen bevindt, is van allen grond ontbloot.

BINNENLAND.

AMSTERDAM, 6 November.

HET WETS-ONTWERP TOT HERZIENING VAN DE REGTEN OP DEN IN- EN UITVOER VAN VISCH strekt om dien in- en uitvoer geheel vrij te maken van allerhande zee- en riviervisch, zoo versch als gerookt, gedroogd of gezouten. De Regering heeft zich omtrent de werking van de tegenwoordige regten en aangaande de vraag, in welken zin de herziening daarvan moet plaats vinden, tot het collegie voor de zee-visscherijen gewend — en op zijn advies, onder dagteekening van »Amsterdam, 6 October" uitgebragt, strekkende daartoe dat eene bestendiging der wet geheel overbodig is; dat de gestelde regten zóó gering zijn, dat zij geenerlei voordeel voor de schatkist of bescherming voor de Nederlandsche zee-visscherijen opleveren; dat bovendien tegen het ter sluik invoeren van vreemden visch niet kan worden gewaakt; dat kortom de wet, die geene voordeelen oplevert, stellige nadeelen met zich voert — heeft de Regering het bovengenoemd wets-voorstel in dien zin aan de Kamer voorgedragen.

(*Reeds in een gedeelte onzer oplaag van gisteren gemeld.*)

Uittreksels uit officiele berigten.

De naaste bloedverwanten van P. J. L. Schouwenburg en M. Wilkes worden verzocht ter secretarie der stad Amsterdam, in het huis B 8*a*, op den Oudezijds Voorburgwal, op kamer 24.

Eene gouden dames-broche (camée), op den openbaren weg gevonden zijnde, kan door de eigenaresse kosteloos worden terugverkregen aan het commissariaat van politie der 3de sectie op de Muidergracht.

Z. M. heeft benoemd tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, den heer N. Trakranen, benoemd president der factorij van de Nederlandsche Handel-Maatschappij te Batavia, laatstelijk mede-directeur dier maatschappij; verder bij het wapen der infanterie: bij het 2de reg., tot kapt. van de 3de klasse (naar ouderdom van rang), den 1sten luit. Jhr. F. P. O. Sickinghe, van het reg. gren. en jagers; bij het 8ste reg., tot kapt. van de 3de klasse (naar ouderdom van rang), den 1sten luit. G. T. W. Vygh, van het 1ste reg. infant.; en bepaald, dat bovengenoemde kapitein Vygh in dezen zijnen nieuwen rang zal gedetacheerd blijven bij de normaal-schietschool.

Volgens opgave van het Ministerie van Financiën, is aan de verschillende kantoren van 's Rijks accijnsen, over de maand October jl., op nieuwe rekening ontvangen aan suikeraccijns, in hoofdsom, opcenten en collectief zegel, een bedrag van ƒ 16,854,62½.

Z. M. heeft ingetrokken de besluiten betreffende het gebruik van de haven den Emmeloord, op het eiland Schokland, en opgeheven de invordering van de krachtens die besluiten tot dus ver voor het gebruik der haven geheven wordende regten.

Zr. Ms. schroefstoomschip de *Citadel van Antwerpen*, onder bevel van den kapitein-luitenant ter zee G. P. J. Mossel, is den 2den dezer ter reede Duins geankerd, en zal te Sheerness steenkolen innemen, alsmede de geringe schade herstellen, die het gedurende de laatst plaats gehad hebbende stormen heeft bekomen.

Op aanstaanden Donderdag, den 10den dezer, zal de gewone audiëntie van den Minister van Financiën geen plaats hebben, en ook de audiëntie van den Minister van Oorlog niet, op Dingsdag 8 dezer.

Wegens het ongunstige saizoen, is de visscherij uit het wrak *the Lutine* voor dit jaar gestaakt.

Uit Nizza wordt nog dd. 28 Oct. (en niet 23 dezer, gelijk abusievelijk in ons nommer van gisteren is ingeslopen) gemeld, dat H. M. de Koningin der Nederlanden in den namiddag van den 27sten Oct. met het keizerlijke Fransche jagt, *Reine Hortense*, aan boord waarvan zich ook de groothertogin van Baden bevond, op de reede van Villafranca was aangekomen, en aldaar door den Franschen en Nederlandschen consul werd opgewacht. Met genoegen vernemen wij voorts, dat de zachte luchtgesteldheid te Nizza den gezondheidstoestand van H. M. onze Koningin aanmerkelijk schijnt te verbeteren, en dat H. D. dien ten gevolge thans welvarende is, zoodat H. M. tegen het einde dezer maand over Straatsburg en Stuttgart naar de residentie denkt terug te keeren.

Uit het medegedeelde verslag over de regeling van het gebruik van het koloniaal batig saldo over 1857, hebben wij gezien, dat uit de rijksschatkist uitgaven zijn gedaan, ten behoeve van de paleizen, die door den Gouverneur-Generaal van Neêrlands Indie worden gebruikt ter concurrentie van ƒ 56,094.25.

De aankoop van grove meubelen, tapijtwerk enz. heeft hier te lande plaats gehad. De spiegels, platen en dergelijke artikelen (pendules, lustres) zijn op verlangen van den Gouverneur-Generaal uit het buitenland ontboden.

Wij betreuren het, dat de Gouverneur-Generaal verzocht heeft, dat de genoemde goederen uit het buitenland zouden ontboden worden, en dat de Regering aan dat verzoek heeft voldaan. Immers langzamerhand is de bescherming onzer inlandsche nijverheid opgeheven, en nu wordt de inlandsche nijverheid uitgesloten, om goederen te leveren, die ten behoeve en op kosten der Nederlandsche schatkist ontboden worden.

Welligt dat enkele der voorwerpen niet hier te lande vervaardigd worden, maar dan had men ze door een leverancier hier te lande kunnen laten ontbieden; en al had deze dan slechts daardoor de gelden gekregen, die nu aan reiskosten en emballage zijn besteed, dan had hij eene niet onaanzienlijke winst gehad. Zijn wij wel onderrigt, dan waren eenige voorwerpen bij hunne aankomst te 's Hage reeds zoo beschadigd, dat zij hersteld moesten worden. (*Stoompost.*)

Beroepen bij de Christelijke afgescheiden gemeente te Alkmaar, de proponent S. Evenhuis, en tot de predikdienst door de classis van Franeker toegelaten, de candidaat P. Medema.

Aangenomen het beroep naar Grijpskerk in Groningen door Ds. H. J. Frima, pred. te Ter Horne. Drietal te Balk in Friesland, wegens het bedanken van Ds. Verhoeff: DDs. G. J. Cool, te Garijk c. a., A. P. A. du Cloux, te 's Greveldum Capelle c. a., en J. P. Nonhebel, te Vaassen.

In de maand October 1859 zijn binnen de gemeente Leiden overleden 472 personen, als: 97 mannen, 80 vrouwen, 137 zoons en 158 dochters, daarenboven als levenloos aangegeven 7. Geboren 118 kinderen, als: 58 zoons en 60 dochters, waaronder is begrepen 1 paar tweelingen.

Eergisteren avond ontstond brand te Leiden in de wattenfabriek van de heeren Ably & Oudendorp, op de Hooigracht, uitkomende op den Middelweg. Het geheele gebouw is uitgebrand, en aan een belendend huis op den Middelweg slechts geringe schade toegebragt.

Onlangs werd melding gemaakt, dat den 17den October jl. in het bosch van Heythuyzen, in het Limburgsche, een 15jarig meisje het slagtoffer is geweest van verregaande mishandelingen, en wel, naar hare opgaven, van de zijde eens persoons, met een jagtgeweer gewapend. Op deze en andere aanwijzing was werkelijk een persoon, die den bedoelden dag in de omstreken jagende was gezien, gevankelijk naar Roermond overgebragt. Thans meldt de *Courrier de la Meuse*, dat weinige dagen daarna zekere J. M. zich in den estaminet van H. K. te Nederweert bevond en zich liet ontvallen: »dat het toch ongelukkig was, dat een onschuldige gevangen zat en dat hij den dader wel in een uur zou weten te leveren". De estaminethouder gaf van die omstandigheid aan de overheid kennis, die terstond werk van die nieuwe aanwijzing maakte, en een onderzoek in het werk stelde, met dat gevolg, dat de ware dader gevat en door het meisje herkend werd, zoowel naar zijn uiterlijk als naar zijn tongval. Hij is terstond naar de gevangenis te Roermond overgebragt, alwaar hij den onschuldigen J. S. heeft vervangen, die reeds te zijnent is wedergekeerd.

In de *Utrechtsche Courant* leest men heden:

Het bestuur van het Nederlandsche zendelinggenootschap te Rotterdam heeft den onlangs benoemden adjunct-directeur van het Zendelinghuis aldaar, S. W. Roorda van Eysinga, weder ontslagen, nadat men de overtuiging bekomen had van zijne weinige overeenstemming met de beginselen, door de laatste jaarvergadering vastgesteld.

Dit berigt overnemende, kunnen wij de verzekering geven, dat de opgegeven reden, minst genomen, niet juist is. (*Oude Rott. Ct.*)

* 's GRAVENHAGE, 5 Nov. In de dezer dagen gehouden bestuursvergadering van de afdeeling 's Gravenhage der maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*, zijn de volgende eerepenningen uitgereikt, wegens het bedrijven van edele daden, als: de zilveren medaille en diploma aan J. Tetteroo, wegens het redden van twee kinderen uit het water; D. J. Heikes (een meisje van 13 jaren) wegens het redden van een kind uit het ijs, en C. Heele, wegens het redden van twee kinderen, te gelijk, uit het water, en een diploma aan H. J. Buckman J. Dz., wegens het redden van een persoon uit het water.

— Het Prov. Geregtshof in Zuid-Holland heeft heden den beruchten F. Ludevig of Lodewijks niet schuldig verklaard aan diefstal in een bewoond huis door middel van geweldpleging, welke geen sporen van kwetsing of kneuzing hebben nagelaten, doch hem schuldig verklaard aan landlooperij, na reeds te voren herhaaldelijk tot criminele straffen te zijn veroordeeld geweest, en hem te dier zake veroordeeld tot eene correctionele gevangenisstraf van zes maanden, met last dat hij na expiratie daarvan zal worden overgebragt naar een bedelaarsgesticht of werkhuis.

Vervolgens heeft het Hof C. Bos, brievenbesteller te Schiedam, niet schuldig verklaard aan het verduisteren van acten of bescheiden, welke aan hem als commies der Hooge Regering ter bezorging waren toevertrouwd, doch wel schuldig aan diefstal als loonbediende, gepleegd in het huis en jegens zijn meester, bij wien hij voor loon in dienst was, en hem te dier zake veroordeeld tot eene correctionele gevangenisstraf van vier jaren.

§ MIDDELBURG, 5 Nov. Naar men verneemt, heeft de heer G. J. Sprenger alhier, die in de vergadering der Staten van dit gewest, van 2 dezer, is benoemd tot lid van Gedeputeerde Staten, deze betrekking aangenomen.

*VLISSINGEN, 5 Nov. Eergisteren avond is deze haven binnengekomen de Belgische sloep *Rapide*, kapt. Tourny, van Ostende naar Yarmouth, bestemd en geladen met zout; genoemd schip heeft in den laatsten storm zware averij bekomen. Volgens verklaring des kapiteins, is de zee als bezaaid met wrakken en masten, waarschijnlijk van verongelukte schepen.

Ook de schipper van den Ned. loodskotter N°. 6, heeft in zee drijvende gevonden eene sloep met drie man, heeft de ongelukkigen aan boord genomen en aan de Fransche kust aan wal gezet.

* 's HERTOGENBOSCH, 5 Nov. Heden morgen is door den Commissaris des Konings in deze provincie de najaarszitting der Provinciale Staten gesloten geworden, nadat al de werkzaamheden waren afgeloopen, en de vergadering verklaard had, dat de zitting geene veertien dagen duren, maar denzelfden dag zou gesloten worden.

* BREDA, 5 Nov. Meer en meer ziet men de noodzakelijkheid in van den ijk op de gasmeters, zoowel als op alle maten en gewigten. Voor eenige dagen werd hier ter stede het bewijs geleverd, dat iemand, den geheelen avond 4 gaslichten brandende, in den tijd eener week slechts voor eenige centen gas had verbruikt, althans volgens de aanwijzing op zijn gasmeter, terwijl een ander veel meer gas moest betalen, dan hij volgens zijne berekening kan verbruikt hebben.

(Het ware ook in het belang der Amsterdamsche gas-verbruikers wenschelijk, dat de Regering eens hierop hare aandacht vestigde, en den bij de wet vereischten waarborg van *alle* maten en gewigten ook hierop toepaste; *vele* misbruiken zouden daardoor voorkomen, vele billijke klagten opgeheven worden. RED.)

LAATSTE BERIGTEN

PARIJS, 5 Nov. Uit Compiègne wordt van gisteren gemeld, dat de keizer eene wandeling te voet door de stad gedaan en met belangstelling de nieuwe gebouwen heeft bezigtigd. Z. M. is bij den boekhandelaar Lebrun binnengetreden en heeft er eenige photographiën aangekocht. De bevolking heeft den keizer onophoudelijk toegejuicht.

— Heden ochtend hebben zich de ministers naar Compiègne begeven, alwaar onder voorzitterschap des keizers een kabinetsraad werd gehouden.

— De grootvorstin Marie van Rusland wordt heden avond alhier verwacht; zij zal aan het Louvre afstappen.

— Men gelooft dat de gevolmagtigden ter conferentie te Zurich die stad den 10den dezer zullen verlaten.

— De heer Adlerberg, aide-de-camp van den keizer van Rusland, is hier aangekomen.

— De rivieren zijn thans bijna overal dalende; de heden hier daaromtrent ontvangen berigten zijn zeer geruststellend.

— In de magazijnen en tuighuizen is men ijverig bezig met toebereidselen voor de expeditie naar China. Men gelooft, dat de eerste bezending troepen derwaarts den 20sten dezer zal plaats hebben.

LONDEN, 5 Nov. Uit Malta wordt van 1 dezer gemeld, dat de stoombooten *Renown* en *Brunswick* genoemde haven hebben verlaten, waarschijnlijk cours zettende naar Ancona.

— Berigten uit Shanghay van 3 Oct., deelen mede, dat de schout bij nacht Hope in beterschap toeneemt, doch dat de zware hitte de genezing zijner wonde vertraagde.

WEENEN, 4 Nov. De hertogin Max van Beijeren is heden met hare familie van hier naar Munchen teruggekeerd.

— De hertog van Modena is van hier naar Italie vertrokken, ten einde zijne troepen aldaar te inspecteren en, met het oog op den naderenden winter, zich nopens hun toestand en hunne behoeften in persoon te vergewissen.

— Baron Koller, Oostenrijksch gezant aan het hof van Pruissen, wordt morgen van Berlijn alhier verwacht.

— Graaf Lerchenfeld, Beijersch gezant aan ons hof, is heden alhier overleden.

BERLIJN, 5 November (*'s avonds*). Gisteren heeft, ter eere van den Prins van Oranje, bij den prins-regent een diner plaats gehad, terwijl later door den Nederlandschen gezant, baron Schimmelpenninck van der Oije, mede ter eere des prinsen eene soirée werd gegeven.

— Op het gerucht van de emancipatie der Israëlieten in Oostenrijk, zijn de Metallieken en Nationalen heden hier ter beurze 1 pCt. gerezen.

KASSEL, 5 Nov. De tweede kamer heeft heden in eene geheime zitting het voorstel van den heer Herrlein, om een adres, ter gunste van de weder invoering der Keur-Hessische constitutie van 1831, aan den keurvorst in te dienen, met 38 tegen 5 stemmen, definitief aangenomen.

MADRID, 4 Nov. Het officiele blad bevat het koninklijk besluit, waarbij de maarschalk O'Donnel wordt benoemd tot opperbevelhebber van het expeditionnaire leger in Afrika.

Bij een ander decreet wordt het schiereiland in vijf militaire districten verdeeld, onder bevel der generaals Concha, Dulce, Pavia, Aleson en Marchessi.

— De regering heeft eene circulaire gerigt aan de vreemde diplomatieque agenten, waarin de beweegredenen van den oorlog tegen Marocco worden ontvouwd.

— De stormen, die in de straat van Gibraltar woeden, hebben de inscheping der expeditionnaire troepen vertraagd.

HAMBURG, 5 Nov. KOFFIJ stil; afgedaan 2000 b. diverse, waaronder 1200 b. Bresil tot 6⅛ à 6½ sch. — *Granen* over het algemeen vast gehouden, doch met zeer matigen omzet. — RAAPOLIE 23½ à 24⅛ mbc.

HAVRE, 4 Nov. KATOEN. Na eene ontvangen dépêche van Liverpool, was de markt zeer geanimeerd en werden van disp. 2500 b. verkocht en op levering 2000 b. tot fr. 2 boven de prijzen der vorige week.

Aandeelen stad Neufchatel à fr. 10.

Bij de op 1°. November plaats gehad hebbende trekking, zijn de volgende hooge prijzen op de daarnevensstaande nommers gevallen, als: N°. 91,473 frs. 5000, N°. 30,731, 47,317 ieder frs. 300. — Nos. 25,865, 44,848, 83,200, 108,154, 118,511 ieder frs. 100.

PER TELEGRAAPH.

PARIJS, Heden 6 November.

Uit Bologna wordt van gisteren getelegrapheerd, dat de *Monitore di Bologna* een brief bevat van den bisschop van Rimini, waarin deze verklaart nimmer te zijn gearresteerd of beleedigd. Hij is zelfs in staat gesteld vrijelijk zijn bisdom te inspecteren.

Hetzelfde blad bevat ook een brief van de stedelijke regering van Rimini, waarin de correspondentie uit Pesaro wordt gelogenstraft.

LONDEN, Heden 6 November.

De *Observer* zegt, dat het berigt, als zouden Engeland en Frankrijk het eens zijn omtrent het congres, voorbarig is, aangezien de onderhandelingen over deze aangelegenheid nog voortduren. Volgens hetzelfde blad is het tractaat tusschen Frankrijk en Piëmont gisteren te Zurich onderteekend. Het derde tractaat ondervindt nog moeijelijkheden. Nog zegt de *Observer*, dat Engeland geen deel zal nemen aan het congres, om slechts de overeengekomen voorwaarden tusschen de betrokken partijen te bekrachtigen; Pruissen en Rusland zullen evenmin blindelings hunne medewerking daartoe verleenen. Engeland zal nimmer toestemmen in het herstel der hertogen.

ZURICH, Heden 6 November.

Gisteren werd door de Fransche, Oostenrijksche en Sardinische gevolmagtigden eene conferentie gehouden, die van 12 tot 3 ure duurde. De tractaten zullen morgen of overmorgen worden geteekend. Den daaropvolgenden dag zullen de plenipotentiarissen Zurich verlaten. De Oostenrijksche vertegenwoordiger Mensshengen is hier aangekomen, na de Oostenrijksche stoombooten aan de Zwitsersche commissarissen te hebben overgeleverd.

TURIJN, Heden 6 November.

De inschrijving voor de nieuwe leening heeft tot nog toe de algemeene verwachting nog overtroffen. Tot gisteren was te Turijn en in de provincien voor een som van 10 millioenen ingeschreven. De inschrijving zal waarschijnlijk het dubbele van de gevraagde som opleveren. De telegraphische gemeenschap tusschen Corsica en Genua is hersteld.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de redacteur!

Ik hoop dat uwe welwillendheid mij niet een plaatsje voor het navolgende zal weigeren.

Waarom toch, vroeg men mij dezer dagen, is Mw. C. E. van Ollefen da Silva niet door de nieuwe directie van den Holl. Stads-Schouwburg geëngageerd? Ik erkende gaarne, dit niet te weten, doch stem met den vrager volkomen in, dat zij een sieraad voor het tooneel is, waar zij hare gaven ten toon spreidt, en het zou mij om der directie wille leed doen, indien zij deze verdienstelijke kunstenaresse niet aangewonnen had, bijaldien het waar is, dat de gelegenheid, om haar te engageren, werkelijk voorhanden was. Hoe hoog toch Mw. van Ollefen da Silva bij het kunstlievend publiek staat aangeschreven, blijkt o. a. uit een voor mij liggend nommer der *Astrea*, 8ste en 9de Aflev. 1854, waarin een artikel, ook haar betreffende, met de volgende woorden sluit:

„Mogten evenwel de van Ollefens eenmaal nog eens op nieuw aan den nationalen schouwburg kunnen verbonden worden, — ja, luide zou geheel het beschaafde publiek dat toejuichen: want, in de daad, *daar* is hunne eereplaats in onze maatschappij".

In datzelfde nommer komen onderscheidene aan haar opgedragen dichtstukken voor, waaronder een van den met roem bekenden dichter J. D. Lodeesen, na hare uitvoering der rol van Elvire, in het treurspel *Hugo en Elvire*, van welk gedicht het laatste couplet aldus luidt:

Ga voort, begaafde vrouw, in 't grootsche glorieperk
Te streven naar de kroon, die ge u ziet tegenblinken,
Op reeds verworven roem, door echte kunstdrift, sterk;
Al doet miskenning, soms, uw lof te dof ook klinken,
Ga voort, en leen nog Oud-Neêrlands Bardenstoet
Uw harptoon en uw gloed.

ook de tegenwoordige redacteur der *Amsterdamsche Courant*, de heer A. J. de Bull, droeg haar, na de uitmuntende voordragt van het dichtstuk, getiteld: *De ledige stoel*, het volgende op:

Zij uw hart de warme vriendschap,
Die 't erkentelijk gemoed
Van den opgetogen zender
Duurzaam, innig, voor u voedt,
Even streelend en gevallig,
Als uw kiesch gehoor de toon
Van het klein geschenk, hiernevens
Hartelijk U aangeboôn!
Zuiver als die reine klanken,
Is zijn vuurge erkentenis,
Die, als zij, niet ras vervlogen
Zijn zal, — neen, oneindig is [1]).

[1]) Ofschoon wij geene verzen opnemen, zoo zijn wij ditmaal, om der verdienstelijke kunstenaresse wille, van ons vast besluit afgeweken. Intusschen heeft plaatsgebrek ons genoodzaakt dit stuk eenige dagen te laten liggen. Dit inconvenient echter had tevens eene gunstige zijde. Daardoor toch zijn wij nu in staat gesteld, den geachten inzender te kunnen mededeelen, dat wij inmiddels vernomen hebben, dat de directie van den Stads-Schouwburg de verdienstelijke actrice, Mw. C. E. van Ollefen da Silva, inderdaad geëngageerd heeft. RED.

Een woord aan den heer Mr. R. W. J. C. Bake.

Geruimen tijd nam ik het dagblad *Nederlandsch Indië* niet meer ter hand. Het gemis aan goede trouw in de polemiek, door dat blad gevoerd, deed het mij, na langdurigen pennestrijd, ter zijde leggen. Na de jongste gebeurtenissen in Indië, van zoo overwegend belang voor moederland en koloniën, heb ik het weder ingezien, omdat ik zelfs de meening van *dat* blad over de tegenwoordige omstandigheden wilde kennen.

Toen ik het overzigt van hetgeen de publieke opinie in Nederland over den tegenwoordigen Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië zegt, in het October-nommer van het *Tijdschrift voor Nederlandsch Indië* opgenomen, aan het schrijven was, meende ik in het nommer van 26 Augustus jl. van de *N. I.* mijn gevoelen bevestigd te zien, dat er slechts éénе stem in Nederland over dat onderwerp opgaat. Ik deed dit naar aanleiding van een stukje van Mr. R. W. J. C. Bake [1]).

Ik had intusschen, naar het nader blijkt, eene aanbeveling van dienzelfden schrijver vergeten, en wel deze, te vinden in de voorrede van eene zijner brochures, onlangs uitgegeven [2]), dat hij „GEWOON IS ZIJNE OPINIE TE UITEN IN EEN HOLLANDSCH, VEEL MINDER ZUIVER DAN ZIJNE BEDOELINGEN". Over de zuiverheid van bedoelingen spreek ik niet. Ik laat eene inquisitie naar bedoelingen aan onze tegenstanders over. Ik voor mij ben gewoon, een politiek geschrift, of het in het openbaar gesproken woord, te beoordeelen en te toetsen aan de feiten, zonder mij met personaliteiten af te geven. De heer Bake moge, zoo dikwijls hij verkiest, van „blinde hartstogtelijkheid" spreken bij hen, die in zijne zienswijze niet deelen, ik beoordeel een geschrift naar hetgeen er in staat, zonder nevenbedoelingen te zoeken, of het te verwerpen, omdat deze of gene de steller is.

Hoe dit zij, het blijkt, dat de heer Bake niet alleen *geen zuiver Hollandsch* schrijft, maar VOLSTREKT GEEN HOLLANDSCH, want om te kunnen begrijpen, wat die heer laat drukken, moet men een commentaar afwachten, voor en aleer men te weten kan komen, of *ja* beteekent eene toestemming en *neen* eene ontkenning. Wat is er toch gebeurd? Nadat ik in het October-nommer van het *Tijdschrift* het overzigt van de litteratuur over den Gouverneur-Generaal had gegeven, komt eerst de *Nederl. Indie* in het nommer van 21 dezer, en de heer Bake in dat van den 28sten, tegen dat stukje op, en verklaren, in plaats van mijne bondgenooten te zijn, op hunnen eigenaardigen toon en met de gewone liefderijkheid van stijl en vorm, dat zij het bestuur van den heer Pahud in hunne bescherming nemen. Het zij mij vergund te herinneren, dat het geheele stuk in het October-nommer van het *Tijdschrift* de strekking had om te constateren, welke de rigting van de publieke opinie, ten opzigte van den Gouverneur-Generaal, is, maar tevens om te doen uitkomen, dat het niet zou baten, alleen dien hooggeplaatsten ambtenaar terug te roepen, en voorts in alles op den ouden weg voort te gaan; ik heb betoogd, dat het eene quaestie van beginselen gold, die niet door éénе enkele daad te beslissen valt, maar dat de tegenwoordige toestand van Indie, en de afkeuring, die het bestuur van den Gouv.-Gener. ondervindt, het gevolg zijn van het stelsel van koloniaal bestuur, dat men tot dusverre gevolgd heeft. Ik vond het daarom zelfs hard, den heer Pahud voor alles verantwoordelijk te stellen. Een en ander is de conclusie van mijn stuk. Indien de *N. I.* en de heer Bake nu weder eene nevenbedoeling zoeken, en enkel de persoonsquaestie tot het onderwerp van hun geschrijf maken, dan blijkt het, dat zij niet alleen geen zuiver Hollandsch schrijven, maar ook niet lezen kunnen of willen, wat in het *Tijdschrift* staat. Als men de zaken uit haar verband rukt, dan is het gemakkelijk ze scheef voor te stellen en daaruit aanleiding te nemen, eenige hatelijkheden te debiteren.

Om op de zaak zelve terug te komen, moet ik verklaren, de meening van de *N. I.* niet te kunnen deelen. Dat blad verklaart, volstrekt niet aansprakelijk te zijn voor hetgeen onderteekend daarin voorkomt; ik heb het daarvoor niet aansprakelijk gesteld; maar, waar het geldt vraagstukken van groot politiek belang, zou ik meenen, dat, als de redactie van een zuiver politiek blad geenerlei reserve maakt, men uit de bloote lezing van een stuk, onderteekend of ingezonden, niet kan opmaken, dat de redactie juist de *tegenovergestelde* meening is toegedaan. Ik heb alleen gezegd: de *N. I.* zou wel eene reserve gemaakt hebben, als het de bedoelde meening niet deelde. Van de hooggeroemde onpartijdigheid der redactie van de *N. I.*, die beweert alleen uit dien hoofde zulke stukken te plaatsen, was mij niets bewust, en moet een ieder voorzeker dat blad op zijn woord gelooven, want tot nog toe was de *N. I.* in veler oog gewijd aan partijzucht, en ter dienste van een ieder, die tegen de koloniale oppositie eene of andere hatelijkheid wilde publiceren.

Maar gesteld, dat ik niet het regt had de *N. I.* onder mijne bondgenooten te rekenen; wat nu betreft Mr. R. W. J. C. Bake, moet ik herhalen: Die heer schrijft niet alleen geen zuiver Hollandsch, maar men heeft een uitlegboekje naast zijne teksten noodig. Ik voeg hierbij het ingezonden stuk, door dien heer in de *N. I.* geschreven, en ik laat aan de onpartijdigheid van iederen lezer over, te beslissen, of bij menschen mogelijkheid uit dat stukje was af te leiden, dat de heer Bake den tegenwoordigen Gouverneur-Generaal berekend achtte voor zijne taak; zijn stuk begint met te zeggen: dat, indien de toestand van Indie werkelijk zorgbarend is, de oorzaak ligt in het bestuur van een vorig Landvoogd, en, zoo als natuurlijk in zijn oog, in de handelingen der koloniale oppositie. Hij vindt het echter nog niet te laat, als men niet den heer van Bosse, noch den heer Duymaer van Twist tot Landvoogd benoemt, maar een krachtig, energiek man, een generaal als de heer van Swieten of de heer G. L. Baud. Een man van dien stempel alleen is, zegt hij, in staat, het vuur van het Oostersch fanatisme te dempen. Maar nu vraag ik in gemoede, of het iemand in de gedachte kan komen, dat de schrijver van zulk een stuk den Gouverneur-Generaal Pahud volkomen op de hoogte van het oogenblik acht? Waarom zendt hij dan een artikel in, waarin nieuwe candidaten worden aangeprezen? Wel zijn de handelingen van den tegenwoordigen Gouverneur-Generaal onaangeroerd gebleven, maar, als de heer Bake hem niet vervangen wilde zien, waarom beveelt hij dan met zoo veel kracht anderen aan? Ik voor mij begrijp niet, als men zegt: die man is niet goed, om den Gouverneur-Generaal te vervangen, en deze wel, dat men er dan zoo verre van af is tot eene vervanging te willen overgaan.

[1]) Zie de hierbedoelde aanhaling, onder het stuk.

[2]) „Moet het opperbestuur over de koloniën den Koning ontnomen worden", enz.

De heer Bake verklaart verder in zijn stuk, onder den indruk van het opstel in het *Bataviaasch Handelsblad* te hebben geschreven, en ten tweede, omdat het *gerucht* van de vervanging van den heer Pahud liep. Het blijkt dus, dat de heer B., die, volgens zijne eigene verklaring, *niet* wèl schrijft, ook *te* snel schrijft, want zijne politieke beschouwingen zijn gebaseerd op indrukken van het oogenblik en op allerlei geruchten.

Bij de aandachtige herlezing van het stukje in de *N. I.*, kwam bij mij nog éénе vraag op: of de heer Bake ook bij het schrijven van zijn niet zuiver Hollandsch de spreuk huldigt: *la parole est donnée pour déguiser la pensée?* Als dit niet het geval is, gelijkt zijn Nederduitsch veeleer de taal van Irokezen of Siamezen, dan die van gewone Nederlanders, omdat men juist het omgekeerde moet afleiden van hetgeen blijkbaar geschreven staat. Misschien krijgen wij ook op dezelfde wijze nog nieuwe tekstuitleggingen van zijne andere geschriften, en zal het blijken, dat die heer, in plaats van een voorstander van het autokratische stelsel, eigenlijk bedoelt een der warmste bondgenooten te zijn van hen, tegen wie die geschriften tot dusverre schenen gerigt te zijn.

De *N. I.* zal voorzeker, zoo deze regelen geplaatst worden, daarin een nieuw bewijs zien voor het misbruik, dat de drukpers in ons land maakt van de vrijheid, die haar vergund is. Ik geloof zeer gaarne, dat dit blad, door een flink wetje, aan het geheele *gebruik* van de drukpers over koloniale zaken een einde zou willen maken, en ik beveel aan de redactie te dier zake de eerste drukperswet aan, die in Duitschland werd uitgevaardigd, welk model zij misschien wel zal willen goedkeuren. Daarin was bepaald: dat de schrijvers en drukkers van verboden boeken *verdronken* en de boeken *verbrand* zouden worden. Welligt zal zij daarmede voor eene nieuwe Oost-Indische drukperswet genoegen nemen, onder voorwaarde, dat zij den *Index* moge opmaken.

Indien ik mij verpligt achtte, het tegen mij geschrevene te releveren, dan geschiedt dit geenszins om de *N. I.* te beantwoorden, maar omdat het hier geldt de vraag, of ik te goeder trouw het overzigt van hetgeen de organen der publieke opinie, omtrent de terugroeping van den Gouverneur-Generaal, zeggen, heb zamengesteld. Ik laat de beslissing met gerustheid aan den lezer over, terwijl uit het antwoord, dat ik van den heer Bake verwacht, zal kunnen blijken, of hij de wijze van polemiseren van de *N. I.* navolgt, dan wel, of ik het genoegen zal kunnen hebben, nu en dan eens eene lans met ZEd.Gestr. te breken.

's Hage,
2 November 1859. v. L.

„HULP AAN DEN OOST-INDISCHEN TOESTAND.

„Indien die toestand werkelijk verontrustend is, zoo als particuliere brieven het mededeelen en officiële berigten zeker bevestigen, dan moet er hulp, en spoedige hulp, verschaft worden.

„Geene halve maatregelen, geene benoeming uit gunst of partijschap!

„De oorzaken van het kwaad liggen vrij diep. Het Ministerie, dat den Gouverneur-Generaal Duymaer van Twist naar Indië heeft gezonden, is de eerste aanleiding; die heer heeft door onkunde en verkeerde begrippen dien noodlottigen toestand voorbereid. De mederegering der Tweede Kamer, gegrond op de beginselen van Europesche philantropie en vrijheid, heeft de laatste hand gelegd aan maatregelen, die de Oost-Indische koloniën te gronde moeten rigten, en Nederland met deze.

„Dat alles is door deskundigen voorspeld geworden; de koloniale oppositie is doof gebleven en voortgegaan met haar vernielingswerk.

„Het is echter nog niet te laat!

„Geen van Bosse voor Gouverneur-Generaal. Niet weder iemand, die Indië niet kent, een partijman, zoo als Duymaer van Twist was.

„Ik wil niets afdingen van de verdiensten en bekwaamheden dier twee heeren. Voor Landvoogden van Oost-Indië heeft men echter andere mannen noodig. Het is nu de tijd niet voor handels- en scheepvaartveranderingen in Indië. Men moet de hand slaan aan den inwendigen toestand van Java! Theoriën zouden belagchelijk zijn; men moet handelen met kennis van Java en met geestkracht.

„Men moet toonen zonder vrees te zijn; geene concessiën aan inlandsche eischen of Mahomedaansch fanatismus! Men zette met kracht den hiel op den nek van onwil en overmoed.

„Een generaal, met Indie bekend, zou de man zijn.

„Die is moeijelijk te vinden; welligt zou generaal van Swieten, commandant van het Oost-Indisch leger, de vereischten vereenigen.

„In Nederland is de heer G. L. Baud, gewezen Minister van Koloniën, misschien de man, dien men noodig heeft. Hij is te eenenmale bekend met Java en de inlandsche bevolking; hij was een man van energie en is het welligt nog.

„Laten wij alle partijschap ter zijde stellen, wanneer het op zulk een grof spel aankomt. *Salus patriae suprema lex esto.* Met Oost-Indie staat en valt Nederland!

„Tegenover eene onvergenoegde Oostersche bevolking, grootendeels door Islamsch fanatismus opgewonden, moet men zich onverschrokken toonen en duidelijk te kennen geven, dat de minste oproerige beweging in het bloed zal worden gesmoord. Men moet met kracht op de Oostersche verbeelding werken. Ze sidderen voor een blank aangezigt! Eerst wanneer men geheel meester van den toestand zal zijn, mag men inschikkelijkheid toonen. Voor zulke bevolking moet toegeeflijkheid genade wezen. Voor haar is goedheid zwakheid; voor ons zou goedheid het sein van onzen ondergang zijn.

„Dus geene mannen met theoriën en philantropische bespiegelingen; geene mannen uit de liberale school; iemand uit de Indische school, die der ondervinding en daadzaken.

„Geen van Bosse, noch Duymaer van Twist. Later moge het de tijd zijn voor handels- en scheepvaartreformen, of toepassing van het Europeesch liberalismus op eene Oostersche maatschappij; thans is het uur van handelen en krachtig handelen geslagen. Is dat uur voorbij, dan is het te laat, en noch van Bosse, noch Duymaer van Twist zullen meer noodig zijn. Wij zullen dan onder het Nederlandsche wapenschild kunnen schrijven: *fuimus.*

„*Kissingen*, 21 Augustus 1859. Mr. R. W. J. C. BAKE".

(Overgenomen uit *Nederlandsch Indië* van 26 Aug. 1859.)

Amsterdam, 4 Nov. 1859.

Aan de redactie van het Nieuw Amsterdamsch Handels- en Effectenblad.

Meer dan eens hebben wij blijken gegeven, groote voorstanders te zijn van de afschaffing der accijnsen, omdat deze belasting, uit den aard der zaak, hoogst belemmerend is voor *alle* industrie. Maar dit was het niet alleen. Wij wenschten die afschaffing, en niet zonder grond, vooral dáár toegepast zien, waar de accijns op de eerste levensbehoeften drukt, en toonden, bij eene poging, daartoe in 1854 bij de Staten-Generaal aangewend, de noodzakelijkheid daarvan aan; immers werd door ons bewezen, dat door den werkenden stand, den ambachtsman, bij de loonen, zoo als die toen waren en nog zijn, gebrek werd geleden, waarin billijkerwijze behoorde te worden te gemoet gekomen. Het was toch wat erg, eener onontbeerlijke klasse in de maatschappij, van hetgeen waarmede zij tot voorziening in hare nooddruft niet rond kan komen, nog een gedeelte te doen opbrengen.

Ja niets komt ons — waarom zouden wij het verzwijgen? — onchristelijker, onredelijker voor. Ook in Engeland bestaan accijnsen, maar niet op de eerste levensbehoeften; die blijven van alle belasting vrij. Toen in 1856 door de Regering tot de afschaffing van den accijns op het gemaal werd besloten, ging hier ter stede algemeen de wensch op, om dat voorbeeld te volgen.

Ook wij hebben ons daarvoor ijverig in de bres gesteld, omdat wij die afschaffing als eenen eersten stap tot het bekomen van een ander, van een beter belastingstelsel beschouwden.

Wij hebben ons, helaas! daarin bedrogen gevonden, maar dit brengt niet te weeg, dat wij ze daarom zouden terugwenschen.

Het is buiten allen twijfel, dat de werkende en de behoeftige klassen er door gebaat zijn, en dit is ons genoeg. Nu moge de equivalent-belasting, die er voor in de plaats is gekomen, op dezen of genen zwaarder drukken dan hem lief is, doch dit schrijven wij dááraan toe, dat deze belasting, welke eigenlijk op het *inkomen* moest gegrond zijn, niet naar het *inkomen*, maar naar de *vertering* wordt berekend. Als men een inkomen heeft van *f* 25,000, en men verteert er slechts *f* 5000 van, dan betaalt men niet meer dan een ander, met een inkomen van *f* 5000, dat hij verpligt is te verteren.

Dit is eene ongerijmdheid niet alleen, maar onbillijk in den hoogsten graad; en, hoogst wenschelijk zou het dus zijn, als daarin eene verandering kon worden gebragt. Wij zouden daarom nog al voor eigen aangifte zijn, met toekenning aan den fiscus, indien deze zich met die aangifte niet kan vereenigen, van het regt, om naar eenen zekeren maatstaf de personele belasting tot grondslag te bezigen.

Zoo er ingezetenen gevonden worden — en dit lijdt geen twijfel — die, quâ belasting op het *inkomen*, meer betalen dan anderen, meer dan zij schuldig zijn, dan is dit niet aan de *directe* belasting, maar aan hare toepassing te wijten.

Wij zijn bepaalde voorstanders van *directe* belastingen, omdat zij niet alleen het minste kosten om ze te verkrijgen, maar omdat zij de nijverheid niet belemmeren. Wij hebben eene rekening voor ons, en zien daaruit, dat de kosten dier accijnsen na zich slepen 11½ pCt. van de ontvangsten, terwijl die voor eene directe belasting slechts ¾ pCt. bedragen. Wanneer wij nu *f* 100 aan belasting hebben te voldoen, en de vraag ons wordt gedaan, of wij, om die voldoening op eene *onmerkbare* wijze te doen plaats hebben, daarvoor *f* 11½ over hebben, terwijl, als wij eenvoudig onze *f* 100 storten, wij met 75 cents kunnen volstaan, gelooven wij niet, dat de te doene keuze moeijelijk kan zijn.

Wij hebben dan ook met genoegen den heer van Bosse de *directe* belastingen hooren aanprijzen. Hebben wij hem wel begrepen, dan had hij, en niet ten onregte, tegen de equivalent-belasting opgezien, doch was zij hem, bij de uitvoering, in de hand gevallen, terwijl er vele bewijzen bestonden, dat de mindere klasse door de afschaffing van den accijns op het gemaal werd gebaat.

Nu moge deze of gene zich te beklagen hebben, dat hij meer aan die belasting betaalt, dan hem aangenaam, ja, wij willen zelfs aannemen, dan hij in gemoede schuldig is; doch dit is niet aan de *directe* belasting, maar wel aan het verkeerde, om ze op de vertering toe te passen, te wijten, en geeft zeker geen regt zich over den heer van Bosse uit te laten, zoo als men, onder dagteekening van 1 dezer, in uw geacht blad van gisteren, No. 304, heeft gedaan.

Wij hebben ons voor den heer Bosse niet in de bres te stellen; die heer heeft onze verdediging niet noodig, en daarvoor dient dan ook geenszins dit geschrijf.

In vele opzigten stemmen wij ook niet met de zienswijze van den heer van Bosse in; maar al doen wij dit niet, toch moeten wij zijner kunde en regtschapenheid regt doen wedervaren; zoo als wij dan ook geenszins schromen ons aan zijne zijde te scharen, en de equivalent-belasting, als *directe* belasting, in onze bescherming te nemen. Wij willen daarbij de hoop uitdrukken, dat het aan onzen nieuwen wethouder van financiën moge gegeven zijn een middel uit te vinden, om die belasting waarlijk te doen zijn eene belasting op het inkomen, waardoor vele regtmatige klagten van zelven zullen ophouden.

P. v. V.

(Ofschoon wij in beginsel met den geachten inzender verschillen, en ons als bepaalde tegenstanders eener belasting verklaren, waarvan de inzender zelf zegt: „Wij hebben de afschaffing van den accijns als den eersten stap tot het bekomen van een ander, beter belasting-stelsel beschouwd; wij hebben ons helaas daarin bedrogen gevonden!" Ofschoon wij ons ook met de gronden, waarop de geachte inzender de equivalent-belasting in bescherming neemt, *niet* kunnen vereenigen, omdat juist daaruit de *ongelijkmatige druk* van deze belasting blijkt, en wij het niet voldoende achten, dat men de gebreken van eene zaak *kent*, wanneer men die *niet* verbetert, omdat daardoor de magistraat, als ware het, zelf verklaart te behooren tot de kathegorie, waarvan de Fransche dichter zegt:

„*Car de tant de conseils l'effet le plus commun,*
„*C'est de voir tous nos maux, sans en soulager un*".

In weêrwil van dit alles, zeggen wij, meenden wij aan dit stuk geen plaatsje te mogen weigeren, omdat ook wij, met den schrijver, in de *persoonlijke* achting, welke hij, aan het slot, voor den heer van Bosse ontboezemt, volkomen instemmen. RED.)

VERSCHEIDENHEDEN.

De volgende brief is door den keizer ontvangen: „Sire, ik ben bezitter van een klein landgoed in het Beaujolainsche (depart. Rhone), dat uitmunt door de heerlijke druiven en rapen. Twee dagen voor kersdag jl. had mijne vrouw ons eene soep van rapen gekookt en ik vond die zoo heerlijk, zoo krachtig, dat ik dadelijk aan onzen waarden keizer dacht en tot mijne vrouw en mijne beide zonen zeide: „de keizer eet misschien geene betere soep". Dit jaar zijn de rapen ook voortreffelijk uitgevallen en heden aten wij weder soep. Wij smulden braaf, toen mijn oudste zoon eensklaps in geestdrift uitriep: „Vader, zend een pot vol naar den keizer!"

Dit plan, sire, volvoer ik thans; Uwe majesteit ontvangt hierbij eene goede portie; moge zij u smaken en wij zullen zoo gelukkig zijn u eens te hebben doen smullen (wij hebben ook nog genoeg voor morgen over.)

Ik ben met de meeste achting, sire, uw onderdanige en gehoorzame dienaar, P. Bolmont, hemdenfabriekant te Koissay.

Bij dezen brief was een request gevoegd, waarbij P. Bolmont vrijstelling van de militaire dienst verzocht voor zijn oudsten zoon, die zulk een goed idée had gehad. Het is niet bekend, of de soep den keizer zoo goed heeft gesmaakt, dat aan dit request is voldaan.

Middel, om ruw en hard geworden fluweel weder zacht en buigzaam te maken.

Dikwijls is men verlegen, wat te doen, om door regen enz. hard geworden fluweel weder goed te maken. Het beste middel daartoe is het volgende: Men bevochtigt het door regen of vuil, hard en ruw geworden fluweel op de geheele achtervlakte en voert het over een heet ijzer; de hitte verandert het water in damp, die door de oppervlakte van het fluweel trekt en hierbij de in elkander verwarde en vastgekleefde vezelen van elkander scheidt. Hierbij moet men wel in het oog houden, dat het fluweel niet gestreken worden mag, zoodat het ijzer door den een of anderen toestel vast gehouden het bevochtigde fluweel met de achtervlakte er over heen getrokken worden moet.

Er zullen in het jaar 1860 zeer hooge getijen zijn. Die van 7 Maart zal een van de hoogste zijn der laatstverloopen eeuwen; namelijk 1 Ned. el 17 palmen, terwijl de hoogste tot hiertoe slechts 1 Ned. el heeft bedragen. De volle maan van 5 April en de nieuwe maan van 16 Aug. en van 14 Oct. zullen ook hooge getijen te weeg brengen. De getij van 16 Aug. zal 1 Ned. el 16 palm zijn, bijna zoo hoog als die van 17 Maart, zoodat zij, even als deze, de lage landen zal overstroomen.

In het jaar 1821, toen de omwenteling uitbrak, telde Griekenland 675,646 inwoners, in 1831, 712,608; in 1856, 1,067,216. Daarvan zijn 243,807 landbouwers; 6925 kooplieden, 20,775 visschers en zeevaarders, 28,609 ambachtslieden, 64,961 scholieren, 5232 geestelijken, 12,549 burgerlijke en militaire ambtenaren, 274 geneesheeren, 254 advocaten, 679 professoren, 1300 vroedvrouwen en 11,149 armen. Het getal steden is 47 en dat der dorpen 2603.

De *New-York-Herald* zegt, dat er sedert twee jaren te New-York eene vrijmetselaars-maatschappij bestaat, onder den naam van *Orde der zonen van Malta.* Men zegt dat die orde in het Oosten gesticht werd. Stellig is het, dat zij in de Vereenigde Staten, waar zij overal verspreid is, nu reeds 86,000 leden telt. Zij is ingesteld, zegt genoemd blad, met een liefdadig doel en ter verspreiding der goede grondbeginselen.

De grafkelder der overleden keizers van Oostenrijk, welke in de Capucijnenkerk van Weenen bestaat, was l.l. Woensdag, Allerzielendag, volgens gewoonte, voor de bezoekers geopend. In dien kelder bevinden zich in het geheel 95 lijken en stoffelijke overblijfsels (de harten) van de leden der keizerlijke familie van Oostenrijk. De eerste lijkkist, welke men er ontmoet, is die van keizerin Anna, gemalin van keizer Matthias, die den 15den December 1618 is overleden.

De oorlog aan de crinolines

schijnt thans, na het besluit van keizerin Eugenie te Compiègne, voor goed verklaard te zijn. De intendant van den koninklijken schouwburg te Berlijn, de heer van Hulsen, heeft aan de tooneelspeelsters het dragen van crinoline-rokken op het tooneel verboden. Als reden van dit verbod geeft hij op, dat de crinoline-rokken de tooneelspeelsters beletten met gemak te gaan, te zitten, te omhelzen, alsook omdat de crinoline niet geheel zedelijk is, beschouwd van uit het oogpunt der bezoekers in het parterre en der stalles. De heer Kosak, de geestige criticus van het Berlijnsche weekblad *de Maandagpost*, heeft doen opmerken, dat, in het belang des publieks, men beter zou doen de crinoline te verbieden in de stalles, die veel te smal geworden zijn sedert de aanneming dezer Fransche mode.

Nieuwe Papierstof.

Te Parijs bestaat een gezelschap voor papierfabriekatie, dat op drie machines pakpapier, half- en heel-wit papier vervaardigt, en zich daarvoor van eene eigenaardige grondstof bedient. Zij koopt namelijk den stalmest van de voerlieden en eigenaars van paarden op, en verkrijgt daarvan ongeveer 100 centenaars daags. Deze wordt met kalk en soda gekookt, uitgeloogd en het vaste overschot fijn gemaakt. De afloopende vloeistof is eene voortreffelijke meststpecie en wordt als zoodanig goed gebruikt.

KUNSTNIEUWS.

Stads-schouwburg. Wij zullen dezen keer ons verslag met een verzoek aan heeren directeuren beginnen; een verzoek, dat, zoo wij ons niet bedriegen, evenzeer in het belang der tooneelschrijvers, als in dat der tooneelspelers, en vooral voor het gemak der verslaggevers, reeds meermalen uitgesproken is, waarom het wenschelijk is te achten, dat heeren directeuren daaraan nu eens voor goed gevolg geven. De auteurs toch zijn er zeer op gesteld, dat men zoo spoedig mogelijk notitie van hun werk neemt; de acteurs zijn gelukkig, als men den lof, die hun wegens de uitvoering toekomt, geen oogenblik vertraagt, en dit vooral dan, wanneer zij inderdaad succes gehad hebben; de schrijvers nu twijfelen nooit aan dat succes, en het publiek, van zijn kant, dat belang in al het schouwburg-nieuws stelt, verkrijgt nooit spoedig genoeg kennis daarvan, ja zou zelfs wel verlangen of liever eischen, dat men het met en van alles dadelijk op de hoogte hield.

Eindelijk wenschen de verslaggevers niets liever, dan allen tevreden te stellen, dat wil zeggen, zich zonder uitstel met alle voorstellingen te kunnen bezig houden, en niet genoodzaakt te zijn, dit acht dagen uit te stellen. Welnu! De heeren directeuren handelen zoodanig, dat aan al deze eenvoudige kleinigheden, aan die regtmatige wenschen, *niet* kan worden voldaan.

Hun belang vordert, dat zij de kritiek niet hinderen, maar haar de taak gemakkelijk maken, en zij doen juist het tegendeel, ja, men zou schier zeggen, dat zij hun best doen om die kritiek lastig, zoo niet ondoenlijk te maken. Het zou hun immers geene moeite kosten, wanneer de een den ander met nieuwe stukken opvolgde, en wanneer zich bij gevolg op denzelfden avond geen overvloed van nieuwe stukken opdeed; maar, helaas, daar willen zij maar niet in treden, en, tot overmaat van onbeleefdheid jegens die arme kritiek, die het zich tot eene verdienste zou rekenen, den eenen avond hier, den volgenden avond elders te gaan, daar zij zich toch niet verdubbelen of op twee plaatsen te gelijk bevinden kan, weten die heeren directeuren het zóó te arrangeren, dat dit nooit kan geschieden.

De voor nieuwe stukken uitgekozen avond, waarover ik spreek, is onveranderlijk bij allen dezelfde, namelijk Zaturdag. Daardoor wordt het onmogelijk, om in het Zondags-overzigt over meer dan een stuk te spreken, en, aangezien de verslaggever toch altoos over *nieuws* spreken moet, zoo risqueert hij, de volgende week met eene *dood*-, in plaats van *geboorte-acte* voor den dag te komen. Dit is zóó waar, dat, als het laatste blaadje copie slechts één kwartiertje te laat ter drukkerij komt, het geheele artikel tot de volgende week moet blijven liggen.

Geloof ons, wij die deze regelen nederschrijven — en vergeef dit, want buitendien is dit détail niet personeel — het is ons gebeurd, dat wij den schouwburg om middernacht verlieten, en ons den anderen ochtend ten zeven ure aan het werk begaven, om een artikel te schrijven, dat, op straffe van niet geplaatst te worden, vóór twaalf ure op de zetterij moet zijn.

Zegt ons thans, of men regt tot klagen heeft, wanneer een verslag of eene kritiek niet zoo beredeneerd is, als velen dit wel wenschen; wij hebben slechts zes uren slapens, om over een geheel stuk te mediteren! Kan men het dan niet begrijpen, dat de kritiek soms verdrietig is, en hier en daar kleine onaangenaamheden zegt; immers deze snellen vlugger uit de pen, dan iets anders ter wereld. Wij dwingen onzen geest tot werken, terwijl wij nog niet eens wakker zijn. Is men in dien toestand wel geschikt om het regt van *haute justice* uit te oefenen? Immers, neen!

— Maar ga dan slapen, en stel uw verslag acht dagen uit, zult gij zeggen. — Dit nu is alles goed en wel; maar, zal over acht dagen het stuk of ballet, dat wij hebben zien geboren worden, nog in leven zijn? Het is onze roeping, de geboorten te vermelden, maar niet de begrafenissen aan te kondigen. En buitendien, ons lezend publiek eischt het. De vertaler (schrijvers zijn hier zóó weinig) wil ons oordeel weten, in de hoop, dat het gunstig moge luiden; de acteur, die zich altoos illusiën schept, en die bij de eerste voorstelling aan alles gelooft, zelfs aan de hem toegeroepen bravos, verlangt vermelding, dat hij geapplaudisseerd, ja teruggeroepen is. Men ziet het dus wel: wij moeten een artikel schrijven. Wij herhalen derhalve:

Een weinigje consideratie voor ons, zoo ge wilt, dat wij die voor anderen hebben. Indien gij wilt, dat wij regtvaardig zijn, geef ons dan tijd, om dit te kunnen wezen. In het kort, om ons bij de zaak in quaestie te houden, dwing ons niet om overal en nergens te wezen om een oor en oog op het Leidsche plein, een tweede oor en oog in de Nes, een derde, zoo dit mogelijk ware, in de Amstelstraat te hebben

Het is ons dus onmogelijk, om over het blijspel *De redder*, gisteren avond opgevoerd in het aan het hoofd dezes genoemde locaal, iets te zeggen.

De beide overige voorstellingen in deze week bestonden uit *Roza en Roosje*, in plaats van het aangekondigde *De bemoeial*, dat wegens ongesteldheid van den heer Roobol niet kon worden opgevoerd, en *De twee sergeanten*, benevens eene herhaling van het ballet. Beide stukken zijn reeds door ons besproken. Wij behoeven er dus niet op terug te komen.

Italiaansche Opera. De reeks van voorstellingen van Verdi's *Il Trovatore* is Donderdag avond, door het Italiaansche Opera-personeel, op zulk eene uitmuntende wijze gesloten, dat het talrijke publiek met geestdrift die uitvoering heeft toegejuicht.

De groote, hoewel in ieder opzigt welverdiende belangstelling, die Amsterdam's kunstzin thans in de aan dit tooneel verbonden elementen als de beroemde Sopraan (Mevr. Rosa de Vries van Os), de schoone Contrealto (Mevr. Brambilla Marulli), de Tenor (de heer Danieli) en de Bariton (de heer Marra), toont, bevestigt overigens ons vroeger uitgesproken gevoelen omtrent de voortreffelijkheid dezer artisten, en dat wij dus gelijk hadden, toen wij in der tijd meenden.... *que les absents ont eu tort.*

Wij moeten hierbij vooral releveren, dat het groote succes, hetwelk de opvoering van Verdi's *Il Trovatore*, stellig geene der onberispelijkste combinatiën van den Lombardischen componist, heeft gehad, grootendeels het gevolg is van de meesterlijke uitvoering en de brillante interpretatie dezer opera door bovengenoemde talenten, vermits toch de musiek en de lyrische conceptie van deze schepping des maëstro's, met uitzondering van het *miserere* (3de acte), dat een *chef d'oeuvre* van toondichting mag worden genoemd, schier overal even arm is aan uitdrukking en stijl, als aan poësie.

Wij merken dit slechts aan, niet om in eene beoordeeling van deze partitie te willen treden, maar om ons te verheugen, dat onze gevierde kunstenaars thans in de voor Dingsdag-avond aangekondigde, aan melodie, coloriet en instrumentatie rijkere opera *Ernani*, van denzelfden compositeur, eene oneindig dankbaarder taak wacht.

Wij zouden onbillijk zijn, wanneer wij niet tevens ook loffelijke melding maakten van het overige personeel, alsmede van orchestratie en koren, die met de meeste juistheid uitgevoerd werden, dank zij den ijver en de verdienstelijke leiding van den orchest-directeur, den heer Niccolo Bazzi, en van den koormeester, den heer F. N. Stoetz.

Hollandsche Schouwburg. FRASCATI. Met den besten wil ter wereld, om voor regter van instructie te spelen, en onze lezers als jury voor te lichten, omtrent het een of ander vergrijp, dat in deze hoe langer hoe meer bezochte zaal kon plaats gevonden hebben, zijn wij gedwongen te bekennen, geene enkele reden daartoe gevonden te hebben. Waarop zullen wij ons dus verhalen? immers moeten wij toch wel het een of ander hebben, waarvan iets te zeggen valt — al ware het dan ook slechts voor de eer der kritiek, die zich toch zoo erg niet vernederen kan, om ronduit te bekennen, dat alles allerbest is in de beste stad der wereld. Deden wij dat, men zou ons van zelfmoord beschuldigen, en ons later voor een uit de andere wereld teruggekeerden geest houden; en in den tegenwoordigen tijd hebben geesten en spoken zoo weinig crediet!

Laten wij doen, zoo als Grassot of Crassot, ik weet niet meer in welke vaudeville, en de schuld van alle tooneelverkeerdheden op de tegenwoordige maatschappij wierp.

— Och! die maatschappij, die maatschappij! roept hij op een toon uit, die hem tot den Snoek van den tegenwoordigen tijd moet maken.

Het is dus uitgemaakt, dat de maatschappij, uit een collectief oogpunt beschouwd, veel te wenschen overlaat, zoowel in zeden als in gevoel. De vrees voor geldverlies doet tegenwoordig meer zuchten loozen, dan in den gouden tijd het vreesselijkste liefdes-verraad te weeg bragt. Een ieder doet thans zaken; voor vriendschap, liefde of opoffering heeft niemand tijd; men heeft immers veel te veel te doen! Deze of gene is dood, zegt men u tusschen rescontre- of andere vervaldagen. Hoe drommel heeft hij tijd gevonden om te sterven?! zoo luidt de geheele lijkrede.

In dezen tijd van scepticismus en arithmethismus, moet men als tooneelspeler meer dan gewoon talent bezitten, om het gevoel van een publiek op te wekken, dat grootendeels aan zaken denkt, en dat in een drama, waar alles hoofdzakelijk op hart en gevoel aankomt. Ouder- en kinderliefde vinden echter altoos weêrklank, en daarom ook werd *Jarvis*, dat uitmuntend uitgevoerd werd, door een talrijk en deftig publiek toegejuicht. De inhoud komt hoofdzakelijk hierop neder. Jarvis (door den heer A. Peters voorgesteld) heeft zich te Londen als koopman algemeene achting verworven, en wordt, desniettegenstaande, in de woelingen tijdens de regering van Jacobus I, om een nietsbeduidend feit ter dood veroordeeld. Melvil, gouverneur van den Tower, waarin Jarvis gevangen zit, geeft hem vergunning, eenige uren bij zijne dochter Cordelia (Mw. Kleine) door te brengen, waartegen hij zijn woord van eer verpandt, om stipt op den bepaalden tijd terug te zijn. Hij is, als Hambroek en Beijling, gereed, zijn woord in te lossen, doch Cordelia ontdekt het vreeselijk lot, dat haar vader boven het hoofd zweeft, en zij besluit hem, ondanks zijn wil, te redden. Zij weet hem een slaapdrank te bereiden en te doen uitdrinken, waarop zij hem, bewusteloos, buiten Engeland brengt.

Kort na zijn ontwaken, leest hij in een nieuwsblad de ter doodbrenging van zijn vriend Melvil. Dat vreeselijk nieuws maakt hem krankzinnig, en hij vervloekt de tegenwoordigheid zijner dochter, die hij, en met regt, als de oorzaak van zijn meineed en den dood van Melvil beschouwt. Na drie jaren lijden en rampspoed, brengt Cordelia hem naar 's Gravenhage, alwaar zij hoopt, dat de met roem bekende geneesheer van Klaar (Metsch), hem genezen zal. Hier hooren wij, dat Melvil niet dood, maar door dienzelfden van Klaar in het leven behouden is. Met takt en kennis wordt Jarvis dat nieuws medegedeeld; zijn verstand keert terug op den oogenblik, dat hij door een politie-beambte herkend is, en men zijne uitlevering eischt. Gelukkig komt te gelijkertijd het berigt der omwenteling in Engeland; de Prins van Oranje wordt aldaar tot Koning geproclameerd, en de ballingen knnnen terugkeeren.

De heer Peters en Mw. Kleine hebben hunne taak meesterlijk volbragt. Ook de heer Albrecht, in zijne zoo weinig beteekenende rol, stond hen waardig ter zijde. De heer Metsch speelde uitmuntend, en ook de overige vertooners hebben tot een goed geheel medegewerkt. Het publiek gaf door daverend applaudissement herhaaldelijk zijne goedkeuring te kennen.

Het vrolijke stukje *Oscar, of wie was de bedrogene*, is met even veel succes afgespeeld geworden. Mw. Albrecht-Engelman verdiende in ruime mate de blijken van welwillendheid, haar onverholen geschonken. De heer Albregt was, zoo als gewoonlijk, geheel op zijne plaats, en Mw. Kleine speelde overheerlijk. Ook den heeren Metsch en Barbiers komt alle lof toe.

De voorstelling op Donderdag avond, van *Een huwelijk onder Lodewijk XV*, is mede met een schitterenden bijval bekroond geworden, en zijn de vertooners, onder ondubbelzinnige bewijzen van bijval, teruggeroepen. Bij de voorstelling op Maandag-avond, van *De krekel*, rekenen wij op een druk bezoek, daar het publiek zich in dit locaal al meer en meer *à son aise* begint te gevoelen.

Salon des Variétés, IN DE NES. In dezen salon werd in de afgeloopen week eene nieuwe comedie, vaudeville in 3 bedrijven, ge-

titeld: *De spaarbank*, opgevoerd; een zeer lief stukje, waarin de heeren Bamberg, Kapper, Burksen en Potharst en de dames Chr. Stoetz, Vink-Moor en Lamé de bijvalsbetuigingen van een zeer talrijk publiek mogten inoogsten. Het overige repertoire bestond uit: *De oude vrouw; Het huwelijk uit hoogmoed; Koppigheid, eigenzinnigheid en stijfhoofdigheid; Margo; Het kind van den huize; Samson de smokkelaar*, enz. Een bewijs, dat de directie daarin eene goede keuze deed, is, dat deze salon bij de opvoering van die stukken immer goed bezet was.

Salon des Variétés, IN DE AMSTELSTRAAT. In dezen salon werd niets nieuws opgevoerd. *De schipbreuk der Medusa* werd eenige malen gegeven en lokte, even als in vroegere jaren, een vrij talrijk publiek. De heer van Ollefen (Pierre Benard) was daar weder geheel op zijne plaats en speelde voortreffelijk; ook de heeren Morin (Arthur de Marsey), Hermans (André), Bruin (Matthieu Louchard) en Gijswijt (Parisien) verdienen allen lof. — Van het vrouwelijk personeel kunnen wij mede niets anders zeggen. Mw. Bersée (Marie) en Mw. Kamphuizen (Geneviève) speelden zeer verdienstelijk. — En de souffleur.... las wat hard.

Voor het overige werd de week aangevuld met de opvoering van *De reizende koorzanger* (op verzoek); *De jaloersche vrouw; Meester Kras; Een bankbillet van duizend gulden* (op verzoek); *De gevangenen van Ruslands keizerin; Weg met de huurcedels* enz., alle welke stukken werden afgespeeld, zoo als men dat in dien salon gewoon is, zeer goed; vooral oogstte de heer Judels nieuwe lauweren.

Grand Théâtre des Variétés, in de AMSTELSTRAAT. In de verloopen week werden volstrekt geene Hollandsche voorstellingen gegeven. De heeren Jean Piccolo, Jean Petit en Kiss Joszi hadden door hun uitmuntend spel zoozeer ingenomen, dat de directeur van dezen schouwburg, niet alleen zijne Hollandsche voorstellingen meende te moeten opofferen, maar ook deze artisten nog voor eenige keeren meer engageerde, dan in den beginne het plan scheen te zijn. En niet zonder reden was het publiek met hen ingenomen; wie hen toch b. v. in *Lumpacivagabundus oder das liederliche Kleeblatt* — een stuk, waarin wij een paar jaar geleden de heeren Reichenbach, Günther en Frey naar waarde leerden schatten — in *ein gebildeter Hausknecht*, in *die drei Helden, Bruder Liederlich, Robert und Bertram* of *das heirathslustige Kleeblatt oder Schildwache, Tod und Teufel*, of in zoo menig ander stuk zag optreden, wie de komieke chansonnettes hoorde, kan niet anders dan verklaren, dat zij in allen deele werkelijke kunstenaars zijn, en men hen niet zoozeer als spelingen der natuur, maar ook en *voornamelijk* wegens hun talent in de tooneelkunst moet bewonderen. Wie van hen de voorkeur verdient, is niet te zeggen; eene keuze te doen is hoogst moeijelijk, want ieder van dit klaverblad munt uit, en eene vergelijking is niet mogelijk. Hoewel het gisteren avond de laatste maal was, dat deze heeren optraden, en het bijna niet van den heer van Lier mag worden gevergd, zijne overige sujetten, zoowel Hollandsche als Duitsche, nog langer eenigermate ten achteren te stellen, zal echter nog menigeen de stille hoop koesteren, dat het engagement voor een paar keer worde verlengd.

JAVA.

(Vervolg van N°. 210.)

DRIEMAANDELIJKSCHE AANTOONING van de in de verschillende Residentiën op Java geraamde, reeds ontvangene en vermoedelijk nog te ontvangen Gouvernements-producten, uit de oogsten van 1858 en 1859, zoo mede van den stand van het gewas onder ultimo Junij 1859.

RESIDENTIEN EN AFDEELINGEN.	1858. Geraamd.	1858. Reeds ontvangen.	1858. Vermoedelijk nog te ontvangen.	1858. Totaal.	1859. Geraamd.	1859. Reeds ontvangen.	1859. Vermoedelijk nog te ontvangen.	1859. Totaal.
KOFFIJ, in Picols.								
1. Bantam	27,000	31,227	—	31,227	25,000	4,987	14,000	18,987
2. Krawang	2,500	1,657	—	1,657	2,000	—	1,800	1,800
3. Preanger Regentschappen	186,400	163,573	—	162,573	180,000	47,467	60,000	107,467
4. Cheribon	40,000	31,335	—	31,335	45,000	9,511	16,646	26,157
5. Tagal	30,000	29,967	—	29,967	30,000	11,691	18,310	30,001
6. Pekalongan	17,700	22,226	—	22,226	18,317	6.974	7,675	14,649
7. Samarang	59,000	47,943	—	47,943	60,800	39,558	11,300	50,858
8. Japara	4,014 c	3,548	—	3,548	4,014	1,271	2,450	3,721
9. Rembang	1,400	682	—	682	600	—	112	112
10. Soerabaija	10,000	9,724	—	9,724	10,000	1,326	8,674	10,000
11. Passaroeang	174,086	161,554	—	161,554	174,036	—	200,000	200,000
12. Probolingo	32,000	30,184	—	30,184	32,000	10,789	21,211	32,000
13. Bezoekie	86,000	68,265	—	68,265	100,000	9,055	80,000	89,055
14. Banjoewangie	20,000	20,045	—	20,045	15,000	—	8,500	8,500
15. Banjoemaas	20,000	36,264	—	36,264	20,000	8,965	2,260	11,225
16. Bagelen	55,000	61,768	—	61,768	46,000	18,299	12,000	30,299
17. Kadoe	100,000	84,413	—	84.413	80,000	53,351	26,649	80,000
18. Madioen	59,500	29.588	—	29,588	45,000	16,391	28.609	45,000
19. Patjitan	30,000	28,464	—	28,464	30,090	4,650	11,350	16,000
20. Kedirie	34,500 c	35,868	—	35,868	33,000	2,741	36,000	38,741
	989,100	898,295		898.295	988,017	247,026	567,546	814,572
INDIGO, in Amsterdamsche ponden.								
1. Cheribon	38,000	38,432	—	38,432	38,000	17,160	18,840	36,000
2. Pekalongan	22,412	16,430	—	16,430 a	—	—	—	—
3. Bezoekie	7,500	4,668	—	4,668 b	—	—	—	—
4. Banjoemaas	150,000	170,623	—	170,623	140,000	65,795	79,800	145,595
5. Bagelen	300,000	448,375	—	448,375	300,000	154,993	188,500	343,493
6. Kadoe	20,000	20,874	—	20,874	16,000	4,396	11,604	16,000
7. Madioen	77,000	74,409	—	74,409	70,000	29,476	40,524	70,000
Totaal	614,912	773,811	—	773,811	564,000	271,820	339,268	611,088
THEE, in Amsterdamsche ponden.								
1. Buitenzorg	45,000	50,310	—	50,310	40,000	27,200	—	27,200
2. Krawang	220,000	192,300	—	192,300	220,000	112,860	67,140	180,000
3. Preanger Regentschappen	1,305,000	1,442,777	—	1,442,777	1,250,000	382,559	867,441	1,250,000
4. Cheribon	220,000	245,717	—	245,717	200,000	—	250,000	250,000
5. Bagelen	200,000	129,000	—	129,000	120,000	65,982	68,000	133,982
Totaal	1,990,000	2,060,104	—	2,060,104	1,830,000	588,601	1,252,581	1,341,182
PEPER, in Amsterdamsche ponden.								
1. Bantam	7,500	1,250	—	1,250	2,500	—	—	—
2. Patjitan	250,000	291,815	—	291,815	125,000	—	12,500	12,500
3. Kedirie	22,500	9,992	—	9,992	17,500 f	—	—	—
Totaal	280,000	303,057	—	303,057	145,000	—	12,500	12.500
KANEEL, in Amsterdamsche ponden.								
1. Bantam	15,000	16,600	—	16,600	13,000	4,577	10,000	14.577
2. Krawang	100,000	143,406	—	143,406	100,000	31,580	74,120	105,700
3. Banjoemaas	50,000	75,625	—	75,625	70,000	25,484	30,000	55,484
4. Bagelen	27,000	32,004	—	32,004	25,000	12,520	12,500	25,020
5. Madioen	6,100	7,971	—	7,971	5,400	2,750	3,250	6,000
6. Kedirie	10,200	10,477	—	10,477	11,000	500	10,000	10,500
	208.300	286,093	—	286,083	224.400	77,411.	139,870	217.281

RESIDENTIËN EN AFDEELINGEN.	1858. Geraamd.	1858. Reeds ontvangen.	1858. Vermoedelijk nog te ontvangen.	1858. Totaal.	Hoeveelh. bovendien ter beschikk. van de fabriekantenverbleven.	1859. Geraamd.	1859. Reeds ontvangen.	1859. Vermoedelijk nog te ontvangen.	1859. Totaal.	Hoeveelh. bovendien ter beschikk. van de fabriekantenverbleven.
SUIKER en Picols.										
1. Krawang	981 g	873	—	873	—	936	—	g 936	936	—
2. Cheribon	100,000	90,246	—	90,246	71,743	110,000	2,441	97,559	100,000	80.000
3. Tagal	76,570	83,204	—	83,204	± 20,000	73,450	—	80,000	80,000	20,000
4. Pekalongan	6.892 d	9.210	—	9,210	50,397	8,334	—	10,000	10,000	46,000
5. Samarang	24,300	28,909	—	28,909	46.292	24,880	—	27,000	27,000	30,000
6. Japara	53,800	45,337	—	45,337	106,769	52,220	—	40,800	40,800	95,200
7. Rembang	—	—	—	—	12,623	—	—	—	—	10,052
8. Soerabaija	207,599	200,006	—	200,006	136,690	205,160	200	204,440	204,640	132,620
9. Pasoeroewan	170,000	163,887	—	163,887	174,391	168,000	454	159.546	160,000	160,000
10. Probolingo	145,300	159,539	—	159,539	71,111	150,220	1,700	148,300	150,000	65,000
11. Bezoekie	53,400	62,951	—	62,951	33,679	61,976	—	64,600	64,600	31,400
12. Banjoemaas	10,000	3,048	—	3,048	7,553	5,440	—	8,000	8,000	2,560
13. Madioen	16,000	16,000	—	16,000	22,484	16,000	—	16,000	16,000	16,000
14. Kedirie	40,000	39,908	—	39,908	24,579	39,600	—	40,000	40,000	25,000
Totaal	904,842	903,118	—	903,118	778,311	916,196	4,795	897,181	901,976	713,832
COCHENILLE, in Amsterdamsche ponden.										
1. Cheribon	—	—	—	—	800	—	—	—	—	1,000
2. Banjoewangie	30,000	11,521	—	11,521	—	30,000	1,692	18,308	20,000	—
Totaal	30,000	11,521	—	11,521	800	30.000	1,692	18,308	20,000	1,000
TABAK, in Amsterdamsche ponden.										
1. Samarang	100,000	134,301	—	134,301	134,299	100,000	—	100,000	100,000	100,000
2. Japara	—	—	—	—	97,000	—	—	—	—	87,500
3. Rembang	—	—	—	—	+2,003,125	—	—	—	—	—
4. Soerabaija	—	—	—	—	160,000	—	—	—	—	170,000
5. Pasoeroean	—	—	—	—	156,022	—	—	—	—	200,000
Totaal	100,000	134,301	—	134,301	2,550,446	100,000	—	100,000	100,000	557,500

Staat der aanplantingen met betrekking tot den oogst van het loopende jaar, met opgave waaraan de meer of minder gunstige staat van het gewas is toe te schrijven.

KOFFIJ.

1. De oogst van het loopende jaar zal minder gunstig zijn dan die van 1858. De zware dragt in 1858 heeft de boomen uitgeput, terwijl de weersgesteldheid in dit jaar minder gunstig is voor de koffijkultuur. De aanplantingen staan overigens vrij gunstig.
2. De oogst zal vermoedelijk niet gunstig zijn, doordien in de laatste drie maanden, en wel in den bloeitijd, zware regens gepaard met felle winden zijn gevallen.
3. De vooruitzigten zijn niet gunstig, hetgeen het gevolg is van de menigvuldige regens in dit jaar gevallen.
4. Vrij gunstig, ten gevolge der aanhoudende zware regens.
5. Over het algemeen goed, de weersgesteldheid is voor de koffij zeer gunstig te noemen.
6. De oogst zal veel minder bedragen dan die van het vorigen jaar, daar vele bloesems, door de zware regens in den bloeitijd, afgevallen zijn.
7. De aanhoudende regens in 1858 waren voor de boomen niet ongunstig, doch werkte nadeelig op de bloesems en het rijpen der vruchten, zoodat in dit jaar een middelmatige oogst te verwachten is.
8. De oogst zal vermoedelijk iets gunstiger zijn dan in 1858. Bijzondere redenen worden hiervoor niet opgegeven.
9. Niet zeer gunstig. Niet opgegeven waaraan zulks is toe te schrijven.
10. De oogst zal iets gunstiger zijn dan in 1858, toe te schrijven aan de voor het bloeijen en aanzetten der vrucht gunstige weersgesteldheid in 1858.
11. Gunstig. Niet opgegeven, waaraan zulks is toe te schrijven.
12. Gunstig; de boomen staan goed met vruchten beladen, en beloven een voordeeligen oogst.
13. De oogst zal vermoedelijk, gunstig zijn. Bijzondere redenen worden hiervoor niet opgegeven.
14. De boomen zijn minder beladen dan in 1858, hetgeen wordt toegeschreven aan de vele regens in dit jaar gevallen.
15. Ten gevolge der aanhoudende regens en felle winden zal de oogst minder gunstig zijn dan die van het afgeloopen jaar. De aanplantingen staan over het algemeen gunstig.
16. De vooruitzigten zijn slecht; na den zeer gunstigen oogst van 1853, was het wel te verwachten, dat de daaropvolgende veel minder zal opleveren.
17. Door de vele regens in het geheele jaar 1858 zal de oogst van 1859 minder bedragen dan van eerstgenoemd jaar. De koffijboomen staan over het algemeen zeer goed.
18. De oogst belooft gunstiger te zijn dan in 1858. De aanplantingen staan vrij goed. Bijzondere redenen worden voor het een en ander niet opgegeven.
19. Door geheerscht hebbende zware winden, verwacht men eene niet onbelangrijke vermindering van productie, en mogen de vooruitzigten dan ook maar tamelijk worden genoemd.
20. De vooruitzigten zijn gunstig. De aanhoudende regens belemmeren het droog worden der koffij.

INDIGO.

1. Over het algemeen gunstig; niet opgegeven waaraan zulks is toe te schrijven.
4. Vrij gunstig, en zijn de verkregene resultaten, in vergelijking met het jaar 1858, nagenoeg gelijk.
5. Over het algemeen gunstig. Alleen in de afd. Ambal hebben de aanplantingen veel van de wurmen, en voor zoo veel de lage velden betreft van de zware regens te lijden.
6. Als voren. De in de laatste dagen gevallen regens, hebben het plantsoen veel goed gedaan.
7. Goed, hoezeer op de laag gelegen gronden (sawah's) het gewas iets geleden heeft van de aanhoudende zware regens.

THEE.

1. Het laatste theecontract is met ultimo Junij 1859 geëxpireerd.
2. Goed, zorgvuldige bewerking der gronden draagt hiertoe veel bij.
3. Gunstig, toe te schrijven aan de vele regens in dit jaar gevallen.
4. Vrij gunstig, niet opgegeven, waaraan zulks is toe te schrijven.
5. Bij gunstige weersgesteldheid kan een vrij gunstige oogst te gemoet gezien worden. In verband tot de hoedanigheid van den grond, staan de aanplantingen over het algemeen vrij goed.

PEPER.

1. In het loopende jaar zal vermoedelijk even als in 1857 niets worden geoogst. De in den laatsten tijd gevallen regens hebben het plantsoen veel doen lijden
2. Ongunstig. De voortdurende vochtige weersgesteldheid van 1858 is den bloei der ranken niet bevorderlijk geweest.
3. Deze kultuur is ingetrokken bij gouv. besluit dd. 7 Februarij 1859 N°. 32.

KANEEL.

1. Vrij gunstig, waartoe de weersgesteldheid van den laatsten tijd veel heeft bijgedragen.
2. De oogst zal vermoedelijk gunstig zijn, doordien in de laatste maand veel regens zijn gevallen.
3. De loten zijn minder voordeelig uitgeloopen dan in 1858, zoodat eene mindere productie wordt verwacht.
4. Vrij goed, kunnende in verband tot den ouderdom der schilbare boomen en de gesteldheid der gronden, in het algemeen een zeer gunstige oogst verwacht worden.
5. De oogst zal vrij gunstig zijn omdat het getal loten, dat gekapt zal kunnen worden, zulks mag doen verwachten. De boomen staan gunstig, toe te schrijven aan de vruchtbaarheid van den grond, voldoend onderhoud en de regenachtige weersgesteldheid van 1858.
6. Vrij goed. Bijzondere redenen zijn hiervoor niet opgegeven.

SUIKER.

1. Door de menigvuldige regens zal de oogst niet zeer gunstig zijn, alhoewel het plantsoen in het algemeen een goed aanzien heeft.
2. Vrij gunstig. Goede bewerking der gronden en gunstige weersgesteldheid brengen hiertoe veel bij.
4. Gunstig en belooft een goed resultaat, wanneer de menigvuldige regens voor aanhoudende droogte plaats maken.
5. Redelijk goed, alhoewel de regenachtige weersgesteldheid van 1858 haren nadeeligen invloed heeft doen gevoelen.
6. Over het algemeen gunstig. Aanhoudende regens hebben tot dus verre de aanplantingen en den oogst zeer tegen gewerkt.
7. Vrij goed, niet opgegeven waaraan zulks is toe te schrijven.
8. Gunstig, indien slechts de regens ophouden, welke tot dus verre de werkzaamheden belemmerd hebben en op de bewerking der nieuwe gronden een nadeeligen invloed uitoefenen.
9. Zeer gunstig. Vele regens maken de bewerking der nieuwe gronden moeijelijk.
10. Vrij gunstig, toe te schrijven aan zorgvuldige bewerking van den grond, goede keuze van bibiet en tijdigen aanplant.
11. Gunstig, niet opgegeven waaraan zulks is toe te schrijven.
12. Gunstig. Goede bewerking der gronden brengt hiertoe veel bij.
13. Men verwacht een' niet zoo gunstigen oogst als in 1858, als een gevolg van vele en zware regens in de oostmousson van 1858. Het reeds geoogste en verwerkte riet heeft intusschen bevredigende resultaten opgeleverd.
14. Over het algemeen gunstig en verwacht men een' voordeeliger oogst dan in 1858.

COCHENILLE.

1. Het grootste gedeelte van het insect is uitgestorven, door de zware regens en het vochtige weder.
2. Over het algemeen vrij gunstig; evenwel heeft het insect veel te lijden gehad der vele regens, welke gedurende het 2de kwartaal 1859 gevallen zijn.

TABAK.

1. De velden zijn nog niet beplant.
2. Als boven. Met de bewerking der gronden is men bezig. De gronden hebben door eene zware overstrooming in Januarij en Februarij 1859 nieuwe vruchtbaarheid, verkregen.
4. De velden zijn nog niet beplant.
5. Het plantsoen staat in het algemeen gunstig. Geene redenen zijn hiervoor opgegeven.

AANMERKINGEN.

a. De indigo-kultuur in de res. Pekalongan is ingetrokken (besl. 12 Junij 1858, N°. 61). *b.* Als boven, in de res. Bezoekie (besl. 12 Junij 1858, N°. 62). *c.* Hieronder begrepen de aangehaalde koffij. *d.* Waaronder 210 pic. van het huurland Kl[illegible]dang. *e.* Niet opgegeven, onbekend of nog niet te bepalen. *f.* De peper-kultuur in de res. Kedirie is ingetrokken (besluit 7 Februarij 1859, N°. 32). *g.* Als huurschat te leveren door de huurders van woeste gronden.

HANDELSBERIGTEN.

Algemeen overzigt der week.

AMSTERDAM, 5 November 1859.

In den stand der markt is sedert ons laatst berigt weinig verandering gekomen. De omzettingen zijn in de nu verloopen acht dagen nog al redelijk geweest. De plaats gevonden hebbende veilingen zijn vrij coulant afgeloopen.

Koffij. Er heeft zich sedert ons vorig berigt in den koffij handel onzer plaats volstrekt geene verandering geopenbaard. Afdoeningen zijn dan ook niet mede te deelen, doordien men nog ongenegen is avance op de laatste veilingsprijzen te betalen.

Over het geheel begint echter de vraag naar goed ord. Java tot veilingsprijzen meer algemeen te worden, en doordien daartoe niet te koop is, ziet men spoedig verhoogde orders van buiten te gemoet.

Rio gezocht, doch zonder passenden voorraad.

Aangevoerd van 29 Oct, tot 4 Nov.:

Te Amsterdam	14,180 b. Java	bij de N.-H.-M.
"	929 v. Ceylon	bij de N.-H.-M.
En bij particulieren:		
Te Amsterdam	3500 b. Santos.	
" ca.	1000 " Surinaamsch.	
"	3537 " Java.	

De voorraad van Koffij op ceel was op ult. Oct. 1859

" Rotterdam	113,702 balen en	106 vaten.
" Middelburg	14,818 "	
" Dordrecht	20,838 "	
" Schiedam	22,816 "	
	327,432 balen en	106 vaten.
Afgeleverd in Oct.	133,752 " "	74 "
Voorr. bij de N. H.-M.	166,822 "	

De stand der KOFFIJ was te Londen in cwts. van $50^3/_4$ kilos:

Op 22 Oct.	Invoer.	Uitvoer.	Verbruik.	Voorraad
Plantation	12,628	2,510	8,546	6,066
Ceylon	266,284	94,414	148,266	116,825
Totaal	278,912	96,924	156,812	122,891
Mocha	11,297	2,732	19,205	11,088
Vreemde Oost-Ind.	31,571	9,618	18,826	16,796
St. Domingo	2,648	2,556	60	24
Havanna en Porto-Rico	5,754	2,536	2,359	2,085
Bresil en Costa-Rica	54,842	17,283	20,483	35,687
Afrikaansche	52	133	53	265
Totaal	106,164	34,858	60,986	65,945
Geheel totaal	385,076	131,782	217,798	188,836

Thee. De handel in dit artikel was gedurende de laatste dagen minder levendig. Ord. Chinesche Congo werd beneden 110 c. aangeboden, en Java Congo vond tot 100 c. geen nemers. Alleen in Java groen, vooral in de lage prijzen, hadden eenige omzettingen plaats voor buitenlandsche orders.

Ruwe Suiker. Stemming vast. Afgedaan 757 kranj. Java N°. 11¾, slappe qualiteit, tot ƒ 32; 275 kranj. dito N°. 16½, vochtig stoom, tot ƒ 36; 220 kranj. dito N°. 7, goede qualiteit, tot ƒ 28¼ alles opgeslagen ex *Broedertrouw*; 433 kranj Java N°. 12, per *Argo*, tot ƒ 32½ voetstoots, van boord te ontvangen, en 464 kranj. N°. 16, ex *Cortgene*, tot geheimen prijs. Van Surinaamsche zijn eenige partijtjes afgedaan tot ƒ 27 à 31½.

De taxatie der Java SUIKER, door de N. H.-M., alhier in veiling aangeslagen op 16 dezer is.

N°. 5 " 25¾	N°. 10 ƒ 31¼	N°. 15 " 35½
" 6 " 27	" 11 " 32¼	" 16 ƒ 36½
" 7 " 28¼	" 12 " 33¼	" 17 " 37½
" 8 " 29¼	" 13 " 33¾	" 18 " 38¼
" 9 " 30¼	" 14 " 34½	" 19 " 39
	N°. 20 ƒ 40	

De stand der SUIKER was te Londen in kilos, op 22 Oct.

Plantation.	Invoer.	Verbruik.	Voorraad.
West-Indië	92,764,000	75,453,000	29,062,000
Oost-Indië	27,534,000	24,678,000	12,462,000
Mauritius	23,637,000	21,743,000	4,021,000
Vreemde	—	55,661,000	—
Totaal	143,935,000	177,535,000	45,545,000

Vreemde.	Invoer.	Uitvoer.	Voorraad.
Cheribon, Siam en Manilla	13,888,000	736,000	7,655,000
Cuba en Havanna	41,126,000	5,825,000	18,724,000
Porto-Rico	6,415,000	8,000	3,358,000
Bresil	10,340,000	1,416,000	7,216,000
Totaal	71,769,000	7,985,000	36,953,000

Geraffineerd. Zonder verandering en prijzen onveranderd. De notering is thans:

	N°. 1	N°. 2	N°. 3
N S R	ƒ 40.	ƒ 36	ƒ 35
A S R	" 36½	" 35.	" 34
B & H	" 35¼	" 34½	" —
S & T	" 36½	" 35.	" 34
W & Z	" 34 à ½	" —	" —

Rijst. Uit de eerste hand werden er geene partijen aan de markt gebragt, en hebben wij alzoo geene afdoeningen te melden. Ook in gepelde soorten was de handel minder levendig, en werd alleen voor dadelijke behoefte gekocht. De prijzen zijn onveranderd, als: gepelde Arracan ƒ 7½ à 7¾; dito Rangoon ƒ 6¾ à 7½; dito Java ƒ 7½ à 8½; dito Tafel ƒ 11 à 13; Carolina ƒ 15 à 15½.

De stand der RIJST was te Londen, in kilos.

22 October.	1859.	1858.	1857.
Aanvoer	27,270,000	74,610,000	63,200,000
Verbruik	23,500,000	29,600,000	26,100,000
Uitvoer	17,170,000	19,000,000	34,300,000
Voorraad	72,200,000	89,270,000	57,600,000

Specerijen. 564 balen zwarte Peper, aangebragt per *President Plate*, werden in veiling tot 23½ c. verkocht. Overigens is het stil.

Vruchten. Eerste handsafdoeningen hadden er niet plaats, de zaken bepaalden zich tot eenige omzettingen uit de tweede hand. De noteringen zijn van.

Cephalonia Krenten	ƒ 17 à 18	Musc. Rozijn in lagen	ƒ 38 à 39
Patras	" 15½ " 16	Condate Vijgen.	" 9
Musc. Rozijn gewoon	" 32	Commadre	" 12½ " 14

Zoete Barbarijsche Amandelen met veel vraag ƒ 33. Groffe Amandelen ontbreken. Molaris Amandelen ƒ 33. Succade ƒ 38 à 39 naar qualiteit.

Honig en Was. Havanna in consumtie ƒ 17½. In de eerste hand is daarvan geen voorraad. Nieuwe Drentsche Honig ƒ 15½ à 16. Voor Was is niet boven de ƒ 100 te bedingen.

Tabak. Van de in de maand October als verk. opgegevene 589 vn. Maryland, werden over 294 vn. door tweede hands Importeurs gedisponeerd, en verder van 16½ à 39 cs. besteed; goede soorten bleven voortdurend [illegible] Kentucky bedongen 13½ à 27½, dooreen 19¾ cs., zonder conditie als rafactie en zijn in verhouding der qualiteit goed betaald; van Virginie is onze markt ontbloot. Van Stelen werd eene partij van 50 mille kilo's Spaansche tot lagen prijs verkocht en zijn nog 13 mille kilo's aangevoerd. Door gebrek aan voorraad was de omzet in Zuid-Amerik. en West-Ind. soorten zeer gering; Varinas in bladen en Portorico van goede qualiteit zijn begeerd, doch ontbreken geheel; Havanna met weinig voorraad Van Cuba zijn nog eenige partijen Gibarra aan onze markt, waarop de rijzing op de hoofdmarkten dezer soort weinig weêrklank vond; hetgeen van Domingo nog voorhanden is, wordt door de houders op overdrevene prijzen gehouden; van Brasil werden te Rotterdam 731 Pn. van 19 tot 37½, dooréén ca. 29½ cs., in veiling verkocht. De handel in Java was vrij belangrijk en zijn in veiling zoowel als uit de hand alhier 7300 Pn. en te Rotterdam 1261 Pn. verkocht, goedsoortige partijen werden tot hooge prijzen genomen; de verkochte partijen bestonden uit:

1177 pakk. NGROWO	in veiling van 27½ à 112	dooreen ca.	54 cs.
652 " KAWI	" " " 26½ " 87	" "	41½ "
993 " JMMS	" " " 20 " 63½	" "	29¾ "
te Rotterdam 463 p. PK	in veiling v. 17½ à 63½	dooreen ca.	28 cs.
te Rotterdam 1008 " EB	" " " 26 " 74	" "	47½ "
te Rotterdam 253 " STOLL	" " " 23½ " 72	" "	41 "

Tot geheime prijzen bij inschrijving en uit de hand:

267 pakken Limburg.	356 pakken KL.
513 " GVD.	952 " AS.
775 " GVD.	730 " DMVO gewas 1857.
298 " PA & TW.	

Deze laatste partij is tegen 11 ct. in veiling aangeslagen, benevens nog:

1467 pakken CUBA. | 167 pakken AFH.

en 17 ct. te Rotterdam:

1222 pakken GG. | 1237 pakken TANL. | 90 pakken SP.

Van Manilla was veel vraag naar Yloilo, dit artikel is thans in vaste handen en worden hoogere prijzen daarvoor aangelegd Van Inlandsch bepaalden de verkoopen zich tot eenige partijen ordinaire soorten bij de planters tot lage prijzen, en vertoonden zich voor het nieuwe gewas nog geene koopers.

VOORRAAD te Amsterdam.	Maryland.	Virginie.	Kentucky.	Stelen.	Havanna.	Cub. & Yars.	Domingo.	Bresil.	Java.	Manilla.
Voorr. 1 Oct. 1859.	1328	—	104	198	—	—	70	—	12147	—
Aanvoeren in id.	1277	—	—	—	—	—	—	—	8564	—
Verkocht in id.	589	—	4	11	—	—	15	—	7300	—
Voorr. 1 Nov. 1859.	2016.	—	100	187	—	—	55	—	13281	—

Zie hier de gedetallieerde afloop der veiling:

	Gewigt brut	Gewigt nett.	BESCHRIJVING.	Taxatie. Schade.	Taxatie. p.℔.	Taxatie. p.vat.	Afloop.
2	535 / 446	587	blad 1 held. 1 br. var.	190	21.	128	140
2	481 / 419	560	blad held. br. 1 iet gruis	140	24	134	161
2	456 / 433	505	1 blad held. br. 1 red. bld. lbr. vaal	195	22½	111	116
2	445 / 412	461	1 blad vaal 1 red. bld. held. br.	205	21	97	111
2	560 / 420	549	1 smal bld. vaal 1 red. bld. held. br. iet gruis.	235	20½	112	127
3	375 / 369 / 374	734	1 blad held. br. 2 red. bld. held. br. vaal	105	19	93	101
2	514 / 428	597	1 blad 1 red. bld. hld. br. wat vaal	140	20	125	143
2	418 / 439	546	red. bld. 1 red. blank iet gruis 1 lbr. vaal.	115	23	126	141
2	544 / 529	663	red. blad held. br. gruis 1 iet var.	195	23	152	184
2	494 / 504	542	blad 1 bl. k. br. 1 lbr. iet vaal.	260	21	114	138
2	442 / 385	389	red. bld. hld. br. 1 wat vaal en vorst	270	19½	76	106
2	443 / 535	671	1 blad br. wat vaal 1 red. blad br. vaal iet hard.	90	18	121	123

Gewigt brut.	Gewigt nett.	BESCHRIJVING.	Taxatie. Schade.	Taxatie. per ℔.	Taxatie. p.vat.	Afloop.
2 {421 384}	481	red. bld. lbr. en br. vaal	140	17½	84	82
2 {269 367}	324	1 red. blad held. br. var. 1 kort var. iet vorst in.	155	18	58	74
2 {414 449}	568	blad held. br. vaal.	95	18½	105	116
2 {489 438}	478	blad lbr. iet vaal	265	17½	84	87
2 {310 460}	387	blad held. br. iet vaal.	215	17½	68	73
2 {418 518}	618	1 blad 1 redbld. heldbr. vaal	100	18	111	101
2 {554 428}	588	1 blad lbr. vaal 1 red.bld. red. held.	190	19	112	122
2 {586 462}	680	red. blad lbr. iets vaal in	150	18½	126	137
2 {391 478}	604	volblad held. br. wat vaal.	60	18	109	119
2 {418 505}	556	1 blad 1 red. bld. lbr. vaal.	170	17½	97	100
2 {450 507}	648	blad 1 held. br. 1 br. w. var	95	18½	120	117
2 {355 489}	489	1 blad 1 red. blad held.br. vaal	170	18	88	87
2 {449 481}	570	blad held. br. vaal.	160	18	103	118
2 {375 450}	566	1 blad lbr. vaal 1 red. bl. held. br. gruis	60	18½	105	112
2 {486 421}	560	blad lbr. wt. vaal	150	17½	98	113
2 {542 330}	473	red. bld. br. en held. br. vaal in	215	18	85	105
2 {390 423}	420	red. bl. held. 1 iets gruis. wat hard	220	20	84	109
2 {392 434}	439	1 blad lbr. vaal 1 red. bld. br. wat hard	210	18½	81	88
2 {455 451}	503	blad en red. blad lbr. en vaal assig.	215	17	86	85
2 {341 367}	462	1 blad br. vaal 1 red. bl. held. br. vari ab.	65	17½	81	77
2 {387 487}	561	blad lbruin ivaal	115	17½	98	107
2 {382 410}	584	blad l. bruin vaal	90	17	99	92
2 {352 425}	665	blad br. held. 1 w. vaal	65	17	113	100
2 {345 422}	691	blad br. en l.br. vaal	50	17	117	115
2 {373 393}	571	blad held.br. vaal	60	17	97	94
2 {211 355}	444	blad en red. blad br. vaal	195	16½	78	85
2 {266 335}	554	1 blad. held. var. 1 red. blad. vaal 1 assig	180	19½	108	136
2 {213 354}	376	blad br. vaal	185	16½	62	85
2 {204 359}	405	blad held.br. wat vaal	250	17	69	90

Katoen. De veiling, 2 dezer te Rotterdam gehouden, liep zeer willig af, zoodat voor Noord-Amerik. 2 à 2½ c. boven taxatie betaald werd. Suratte dooreen ½ c. boven taxatie. Sedert werden slechts 50 b. Georgia tot ongeveer veilingsprijs afgedaan. De stemming is thans kalm en de kooplust weinig. De notering is:

Noord-Amerik.,	ord. à good ord.	34	à 37 cts.
	middl. à good middl.	38½	» 42 »
	fair à good fair.	ontbreekt.	
Surinaamsche en Nickerie.		30	à 46 »
Suratte en Madras.		26	» 29 »

Ziehier de gedétailleerde afloop der te Rotterdam gehoudene veiling:

	2611 balen New-Orleans.	Taxatie. cts.	Afloop. cts.
125 balen	ordinary	32½	34¼ à —
573 »	good ordinary	34	36 » 36¾
665 »	low middling	36	37¾ » 38¼
644 »	middling.	37½	39¼ » 40
471 »	strict middling	38	40¾ » 41½
115 »	good middling	39	41¾ » 42¼
18 »	middling fair	40½	42½ » —
	2523 balen Georgia.		
301 balen	ordinary	32½	34½ à —
433 »	good ordinary	33½	35¼ » 36½
812 »	low middling	35½	37¼ » 37¾
84 »	middling.	36½	38½ » —
592 »	strict middling	37	39 » 39¼
301 »	good middling	38	39½ » 40¼
	2886 balen Oost-Indische.		
1516/1 balen	Dhollera (middling fair)	27½	28 à 28¼
110/2 »	dito dito	27½	27¾ » —
460 »	Comptah (good middling)	27	26 [illegible]
	4 baaltjes Java.		
2 baaltj.	1ste soort	35	38½ à 39½
2 »	2de »	35	35¼ » 35½

[Alles verkocht.]

De afstand der KATOEN in de Vereenigde Staten was in balen:

Van af 1 Sept. tot 11 Oct.	1859-60.	1858-59.	meer of minder.
Voorraad 1 September...	149,237	101,025	48,212 mr.
Aanvoer in alle havens...	259,706	237,939	21,767 »
Uitvoer n. Groot-Brittannie	71,151	39,994	31,157 mr.
» » Frankrijk.....	22,697	19,713	2,984 »
» » Noord-Europa..	4,219	3,561	658 »
» » and. vr. havens.	2,193	777	1,416 »
Totaal der uitvoeren.....	100,260	64,045	36,215 mr.

Verbruik van Katoen in de Vereen. Staten:

Van af 1 Sept. tot 11 Oct.		1859-60		1858-59.
Voorraad op 1 Sept......		149,237		101,025
Aanvoer sedert dien datum.		259,706		237,939
Totaal balen............		408,943		338,964
Af de verschepingen	100,260		64,045	
Voorr. op 11 Oct.	249,637		219,575	
		349,897		283,620
Blijft voor Amerik. verbruik...		59,046		55,344

Droogerijen. Campher op nieuw hooger. Voor Japan werd 73½ besteed en onder 75 c. moeijelijk meer te verkrijgen. Geraffineerd met 65 tot 67½ c. betaald, nu op 70 c. gehouden.

Bindrotting. De aan de markt gebragte partijen werden van ƒ 8½ tot 10 naar soort en qualiteit verkocht.

Overigens geene bijzondere veranderingen te vermelden.

Verfwaren. Indigo blijft zeer vast gestemd, doch de handel was onbelangrijk. In het geheel vonden 25 k. Java nemers. Cochenille onveranderd. Verfhouten. St. Domingo Campêche wordt hooger gehouden. Van geelhout werd een partijtje van boord afgedaan. De prijzen zijn onveranderd. Harst. Op levering is niets van bruine Omer disponibel. In loco houdt men thans hooger en werd zoo reeds bij partij afgedaan. Terpentijnolie. Met eenigen handel voor behoefte tot vaste prijzen. Salpeter. Chili. In den loop der week werd van de onlangs aangevoerde lading Chili weder een gedeelte tot onveranderden prijs afgedaan. Meekrap. Met goeden kooplust tot vorige prijzen.

De stand der SALPETER was te Londen in kilos.

22 October.	1859.	1858.	1857.
Invoer	15,170,000	7,765,000	14,840,000
Aflevering	14,400,000	11,570,000	10,050,000
Voorraad	3,730,000	2,344,000	6,820,000

Hennep. De afloop der op 31 October gehouden veiling, hebben wij bereids medegedeeld. Voorts werd in deze week besteed bij gerijf voor Riga Poolsch uitschot ƒ 57; dito dito lange Heede ƒ 41; en bij partij werd er gedaan in Riga Poolsche lange bruine Pas en St. Petersburger Rein Hennep.

Metalen. Gedurende deze week zijn niet onbelangrijke afdoeningen tot geheimen prijs tot stand gekomen. De notering is thans nominaal ƒ 78.

De Staat van Banca TIN was op ultimo October.

		1859. Blokken.	1858. Blokken.
Voorr. in de 2de hand	Amsterdam, op ceel.....	37,625	48,181
	Rotterdam	34,727	31,035
		72,352	79,216
Voorr. bij de N.H.-M. voor eene volg. veiling.	Amsterdam.............	32,391	17,769
	Rotterdam	18,075	9,205
	Dordrecht, Schiedam en Middelburg	7,279	4,915
		57,745	31,889

Afleveringen sedert de laatste veiling.

	1859.	1858.
Julij........	25,655 blokken	46,950 blokken
Augustus....	13,045 »	24,284 »
September...	28,201 »	42,868 »
October.....	13,125 »	20,069 »
	80,026 blokken	134,171 blokken

Wol. Zonder verandering. Afdoeningen niet te vermelden.

Ziehier de aanvoeren van WOL in Engeland, in balen.

KOLONIAAL. van 1 Jan. tot 30 Sept.	LONDEN. 1858.	LONDEN. 1859.	LIVERPOOL. 1858.	LIVERPOOL. 1859.	Totaal, inclusief Hull, Bristol Leith enz. 1858.	Totaal, inclusief Hull, Bristol Leith enz. 1859.
Sydney	48065	39820	—	—	48065	39820
Port Philip	53656	63624	1863	158	59969	63782
Portlandbaai	4076	4306	—	—	4076	4306
Hobart Town.	7870	8658	—	—	7870	8658
Launceston	6705	7474	—	—	6705	7474
Port Adelaïde	21002	23589	—	—	21002	23589
Swan River	1448	1620	—	—	1448	1620
Nieuw Zeeland	8280	12438	—	—	8280	12438
Kaap de Goede Hoop.	23956	26914	22	—	23978	26914
Port Beaufort en Mosselbaai.	2013	3070	—	—	2013	3070
Kaapstad.	7061	5401	—	—	7061	5401
Oost-Indië	4187	2679	30804	29005	34991	31684
Totaal	198319	199593	32689	29163	222458	228756
VREEMDE.						
Duitschland	4114	5121	—	—	11276	20392
Spanje en Portugal.	225	547	4843	8060	5068	8607
Rusland	6822	7726	1473	899	9611	12602
Zuid-Amerika	4596	1404	26289	65931	30885	67341
Barbarije en Turkije.	1101	222	514	301	1615	524
Syrië en Egypte.	1057	555	1527	1795	2584	2372
Triëst, Livorno enz.	71	176	156	856	227	1032
Denemarken	—	26	—	—	1949	1408
China.	169	522	22	—	191	522
Diversen	685	650	4920	1619	8492	6332
Geheel Totaal.	207159	216542	72433	108624	294356	349888

Asschen zonder handel. De notering blijft:

1e New-Yorker	ƒ 17½	Toscaansche	ƒ 17½
dito parel	» 17	Napelsche	» 13½
St. Petersburger	» 16½	Eng. Soda	» 5½ à 8½

Vetwaren. In bruine en blanke levertraan was de handel gering te noemen; de noteringen zijn voor bruine ƒ 42 à 43, blanke ƒ 54 à 56. Blanke Robbetraan ƒ 36. Ansjovis blijft voortdurend stil 1859er ƒ 7¾ à ½.

Talk en Smeer. Door houders hooger gestelde eischen ging in 't begin der week nagenoeg niets om en alleen door iets lagere prijzen te stellen, kwamen in het laatst der week eenige afdoeningen in Smeer tot stand. Van aan de markt gekomene Archangel Talk, waarvoor ƒ 39 gevraagd wordt ging nog niets om, en voor eene oude speculatie partij St. Petersburger gele Talk zal men den prijs lager moeten stellen om den verkoop te bereiken. In het algemeen kan men eene flaauwere stemming bespeuren, vermits zelfs bij dadelijke behoefte, koopers ongenegen zijn de gestelde prijzen toe te staan.

De notering voor St. Petersburger gele nieuwe Talk is ƒ 39 à 40, oude ƒ 38.

Amsterd. Smeer ƒ 35, bij soorten na qualiteit ƒ 33 à 34½.

Puike eetbare Amerik. Reuzel ƒ 35½, inlandsche 37½ à 40.

De stand der TALK-verschepingen van St. Petersburg was als volgt in vaten van 400 kilos:

Tot 5 October.	1859.	1858.	1857.
Verscheept van Kroonstad	69,075	72,411	69,228
Aan boord en in ligters.	11,130	13,177	14,299
Totale verschepingen tot 7 Oct.	80,205	85,588	83,527
Verscheept na 7 October	—	26,424	20,234
Totaal bij het sluiten der scheepvaart	—	112,012	103,761
Bovenstaande verschepingen waren bestemd voor:			
Londen	54,881	45,322	37,000
Liverpool	313	4,540	2,245
Bristol.	3,105	2,893	592
And. Eng. havens	5,178	9,780	8,893
Ierland	1,227	590	1,132
Schotland.	1,527	1,082	11
Duitschland	2,830	6,013	10,087
Frankrijk	14	2,191	9,268
Totaal.	69,075	72,411	69,228

De stand der TALK was te Londen in vaten.

24 October.	1859.	1858.	1857.
Voorraad op heden	41,975	13,877	22,546
Aflevering laatste week	2,203	2,940	3,119
» sedert 1 Junij	29,433	40,097	37,301
Aanvoer laatste week	7,556	6,665	5,131
» sedert 1 Junij	59,827	42,407	49,842
Prijs van gele kaarsen	59/9	49/8	56/9
» » stadsmelt	62/6	58/6	59/6

Wijnen en Sterke Dranken zonder afdoeningen buiten de veilingen. Wij noteren:

Arak ƒ 135, 145 en 155 per 563 Ned. kannen.

Rum. Surinaamsche ƒ 16½ à 22 / » Jamaica ƒ 20 à 24 en hooger } per 39 Ned. kannen.

Voorloop Languedoc £ 26 à 27 / » Barcelona » 29 » 30 } per 225 Ned. k kannen.

Jenever Amsterdamsche proef ƒ 18½ / » Londensche » 21½ } alles buiten het fust.

Ziehier den afloop der veiling:

Ca. [9/1, 10/2 en 16/4 pijpen exquise Dry Madeira Wijn.
2/2 pijp. tot ƒ 1100 verk.
4/4 » » 1050 »
1/1 en 12/4 » » 1050 opg.
4/2 » » 930 »
1/1, 2/2 » » 860 verk.
3/1 » » 825 »
2/1 » » 820 »
1/1 » » 812 »
3/4 » » 505 opg.

56 en kant stukken Narbonne Wijn, gewas 1858, van de moer.
10 stukken tot £ 52 opg.
2 » » 51½ »
de overigen niet geveild.

38 en kant stukken Rousillon Wijn, gewas 1858, van de moer.
12 stukken tot £ 62 opg.
de overigen niet geveild.

5 oksh. Moeren van Narbonne en Roussillon Wijn tot £ 31 verk.

21/2 stukken St. George Wijn.
3/2 stukken tot £ 40½ verk.
9/2 en kant » » 40 »
4/2 » » 38½ »
4/2 » » 36½ »

33/1 booten Valencia Wijn, gewas 1856.
4/1 en kant booten tot £ 38 verk.
4/1 » » 37¾ »
4/1 » » 37 »
4/1 » » 36½ »
12/1 » » 36 »
2/1 » » 35 »
2/1 » » 33½ »

10/2 stukken St. Drezery Wijn, merk F B, gewas 1852.
3/2 st. en 1 oksh. kant tot £ 50¾ v.
3/2 » » 49¾ »
4/2 » » 45 »

14/2 stukken dito dito merk SD.
2/2 stukken tot £ 52 verk.
6/2 » » 47 »
3/2 » » 45½ »
3/2 » » 45¼ »

48/1, 5/2, 4/4 booten Benicarbo Wijn, merk P staand vierhoek gewas 1856.
4/1 booten tot £ 51¼ verk.
2/1 » » 51 »
2/1 » » 50¾ »
6/1 » » 50¼ »
2/1 » » 50 »
4/1 » » 48 »
1/2 en 4/4 » » 47 »
2/1 » » 46½ »
4/2 » » 46¼ »
4/1 » » 45¾ »
2/1 » » 45½ »
8/1 » » 45¼ »
4/1 » » 45 »
6/1 » » 44¾ »
2/1 » » 43¼ »

50 fusten Mauves Wijn, merk S 1er Cru gewas 1858.
8 fusten tot £ 36 verk.
24 » » 35½ »
9 » » 35¼ »
9 » » 35 »

46 fusten Mauves Wijn, merk B 1er Cru gewas 1859.
8 fusten tot £ 42½ verk.
8 » » 41 »
7 » » 40¾ »
15 » » 40½ »
8 » » 40 »

17/1 pijpen Teneriffe Wijn, merk Foronda.
2/1 pijpen tot ƒ 197 verk.
6/1 en kant » » 196 »
8/1 » » 195 »

Granen. De handel in Tarwe was deze week weder niet groot, alleen aan consumtie tot vorige prijzen verkocht.

Gedurende deze week was de handel in Rogge niet groot. Ongedroogde tot goed vorigen prijs aan consumtie afgedaan. Gedroogde tot iets hooger prijzen bij eenigen handel aan consumtie, binnenlandsche verzendingen en speculatie verk. Gerst en Haver ruim prijsh.

De uitvoer van GRANEN van de Vereen. Staten naar Groot-Brittannië en Ierland bedroeg van af 1 September 1859.

tot 27 Sept. 1859.	Meel. vaatjes.	Meel. kilos.	Tarwe. bushels.	Tarwe. lasten.
New-York	12,768	1,123,584	—	—
New-Orleans	—	—	—	—
Philadelphia	815	71,720	2,900	34
Baltimore	—	—	—	—
Boston	731	64,328	—	—
And. havens	—	—	—	—
Totaal 1859	14,314	1,259,632	2,900	34
» 1858	41,531	3,654,728	198,116	2,327
Naar het vasteland.				
Van New-York	1,478	130,064	—	—
» And. havens	86	7,568	—	—
Totaal 1859	1,564	137,632	—	—
1858	11,565	1,017,720	44,171	519

Zaden. Van nieuw rood Klaverzaad werden op levering verscheidene aanbiedingen gemaakt; de vraag intusschen nog onbeduidend blijvende, werd eene partij Boven-Rijnsch tot ƒ 29 per 50 Ned. ℔ ter verzending afged. Wit blijft steeds gezocht, doch aanbiedingen blijven voor dit artikel geheel ontbreken.

In de overige zaden bleef de handel van weinig belang. Voor puik bruin Mosterdzaad werd bij gerijf ƒ 24½ per mud besteed, waartoe bij partij te verkrijgen bleef. In geel Mosterdzaad ging niets om, en de puike qualiteiten zijn van ƒ 20 tot 22 per mud nominaal te verkrijgen.

Kanarie- en Karweizaad vonden mede zeer weinig vraag, en bij gerijf besteedde men voor het eerste ƒ 12½ per mud. Het laatste was tot ƒ 12¼ per 50 Ned. ℔ in de puike Noord-Hollandsche soorten te bekomen.

Erwten waren tot ruim vorige prijzen goed te plaatsen; Oostzeesche graauwe zoo aanzijnde als zeilende ƒ 10 à 10½ per mud; Holsteinsche en Deensche ƒ 9 à 10; groene waren zeer gezocht doch niet ter veil.

LEIDEN, 5 Nov. BOTER. 1ste qual. ƒ 1.35 à 1.50; minder dito ƒ 1.22½ à 1.32½; verkocht 4800 N. ℔.

DELFT, 5 Nov. Heden waren de prijzen der KAAS ƒ 12 à 17 de 100 Ned. ℔. Aanvoer 38 stapels, wegende 9352 Ned. ℔.

GRONINGEN, 4 Nov. Heden vond de TARWE niet veel vraag, maar bij beperkten aanvoer zijn vorige prijzen bedongen. — ROGGE iets meer dan vorige marktdagen aangeboden, vond heden beperkte begeerte, en is wel zoo laag afgegeven. — Voor BOEKWEIT bestond eenige vraag, waardoor zij tot de ll. Dingsdag iets verlaagde cours vrijwel van de hand ging. — GERST met beperkten aanvoer, doch op de verhoogde prijzen ook minder begeerd zijnde, kon zij als genoteerd niet coulant opgeruimd worden. — Voor dikke HAVER was tot staande cours vrij goeden kooplust, maar de Voersoorten vonden geringe begeerten, waardoor die in de ligtere soorten vooral, niet dan iets lager te plaatsen waren. — PAARDENBOONEN zeer schaars als voren aan benoodigden verkocht. — Voor GORT bestond bij matige aanbieding niet veel begeerte, waardoor de handel niet zeer belangrijk is geweest, zij wordt intusschen vast op prijs gehouden, en geene variatie van belang op te geven. — KOOLZAAD met kleine aanbieding wordt vast gehouden, en door benoodigden iets hooger betaald, puik Omldr ƒ 11.40.

Men noteert: 127 ℔ jarige Tarwe ƒ 8 à 8.30; 123 ℔ nieuwe dito ƒ 7.25 à 7.70; 131 ℔ dito dito ƒ 8.10 à 8.50; 125 ℔ dito witte ƒ 7.75 à 8. 118 ℔ Rogge ƒ 6.15; 123 ℔ dito ƒ 6.60. 116 ℔ N. Gr. Zd. Boekweit ƒ 5.55; 116 N. Zw. dito dito ƒ 5.35; 115 ℔ jarige Z. Zd. en veen ƒ 5.05. 96 ℔ N. Winter Gerst ƒ 5.55; 103 ℔ dito ƒ 6.25; 103 ℔ knobbe Gerst ƒ 5.90. 78 ℔ dikke Haver ƒ 4; 85 ℔ dito ƒ 4.45; 61 ℔ wit voer Haver ƒ 2.75; 68 ℔ wit dito dito ƒ 3.25,30; 72 ℔ dito ƒ 3.55,60; 64 ℔ Zwarte Voer ƒ 2.70; 72 ℔ dito ƒ 3.35. Nieuwe Paardenboonen ƒ 6.60, 7.10. Dito Duivenboonen ƒ 7.25, 7.75. Walseboonen ƒ 5, 5.50. Gort (grove) jar. ƒ 9.50, 9.80; dito puik ƒ 9.90, 10.40; dito parel per 100 Ned. ℔ ƒ 12.25, 15. Koolzaad ƒ 10.50, 11.50. Geel Mosterdzaad ƒ 16.22. Raapolie cont. ƒ 32.75. Lijnolie ƒ 30.50, 31. Raapkoeken per 1040 stuks ƒ 65, ƒ 66. Lijnkoeken per 104 stuks ƒ 11.

ANTWERPEN, 4 Nov. KOFFIJ. De vraag is deze week niet levendiger geweest, doch de prijzen zijn in sommige gevallen op nieuw hooger; de voorraad is zeer gering. Er worden weinig nieuwe aanvoeren verwacht; volgens de laatste berigten van Rio Janiero ontvangen, vonden er geene verzendingen naar hier plaats; van New-York werden 1798 b. St. Domingo verzonden en zijn die reeds op levering afgedaan. Men voorziet binnen kort eene nieuwe prijsverhooging, daar het binnenland de winter-aankoopen nog niet gedaan heeft. Er werden in den loop dezer week verkocht 1785 b. St. Domingo op levering van New-York, 2000 b. dito in loco, en 4000 b. St. Dom., Rio en Santos in de tweede hand. — SUIKER Ruwe. Buiten de afdoening van Havanna in veiling, plaatste men nog 1023 k. N°. 10/10½ tot ƒ 15¼ ent. Geraff. De vraag is beperkt gebleven en de prijzen niet zeer vast. — RIJST. Ongepelde Oost-Indische zeer vast gehouden en koopers weigeren de vraagprijzen te betalen; Aracan ƒ 6½ tot 6¾; Rangoon ƒ 6¼ à 6½; Moulmain ƒ 6¼ à 6½. In gepelde ging weinig om, en alleen voor cons. tot vorige prijzen. — VERFHOUT. 300,000 kilo St. Domingo Campèche op levering voor de export. afgedaan, zoo ook 10/m. kilo in loco tot ƒ 2⅞; dito Laguna ƒ 4⅛ à 4¼; St. Domingo ƒ 2¾ à 2⅞, en Tabasco ƒ 3⅞ à 4. Geelhout zonder voorraad; Tampico ƒ 3¾ à 4; Tuspan ƒ 5 à 5½; Laguna ƒ 4½ à 4⅞, en Maracaibo ƒ 3¾ à 3⅞. — CACAO alleen voor cons. gevraagd tot de volgende prijzen; St. Domingo 31½ à 32½ c.; Maragnon 41½ c., en Trinidad 41 à 41½ c. — WOL. 200 b. vette B. A. vonden deze week koopers. — POTASCH alleen voor cons. gevraagd; Amerik. 1ste soort ƒ 17¼ à 17½; 2de soort ƒ 16; 3de soort ƒ 15; Montreal 1ste soort ƒ 17¾; Russische ƒ 17 à 17½. — HARST. De omzet bepaalde zich in den loop dezer week tot 300 barr. bruine Amer. tot ƒ 2⅝, op levering wordt veel aangeboden, doch niet onder ƒ 2$\frac{9}{16}$ verkrijgbaar, waartoe 300 barr. verkocht. — KATOEN. De verkoopen in dit artikel blijven bij voortduring aanhoudend voor cons., doch zijn de prijzen niet zeer vast; 800 b. Noord-Amer. en Oost-Ind. verkocht; voor de laatste soort werd 31 c. betaald. — SPECERIJEN. Cassia Lignea vast gehouden op 70 à 72 c., Nagelen 25 à 32 c., Foelie 110 à 115 c., Noten 135 c., zwarte Peper 30 c., witte 47 c., Piment 25 c. — TALK en SMEER. Inlandsch Smeer zonder voorraad en nominaal op ƒ 32 gehouden. Stads Smeer met geringe partijen aan de markt en tot ƒ 32½ aangeboden. — TERPENTIJNOLIE. Amer. vaster doch zonder grooten omzet. In loco betaalde men ƒ 21½ à 21¾ voor cons., op levering werden eenige kleine partijen met ƒ 21¼ betaald en wordt heden op ƒ 22½ gehouden. — HONIG. Havanna à ƒ 15 entr. aangeboden, zonder koopers. — HENNEP. Er werd in den loop dezer week voor directe verzending naar het binnenland afgedaan. Voor de export. plaatste men 10,000 kil. Poolsche. Deze week werd insgelijks afgedaan 10,000 kil. Rein voor cons. tot fr. 75; voorraad in de verschillende soorten: 90,000 kil. Poolsche, 65,000 kil. St. Pet., 900 b. Manilla en 85 b. Ital. — GRANEN vast, maar stil, door te hooge prijsvorderingen.

AALST, 5 Nov. HOPPE. Ter markt van heden werden 50 z. van den nieuwen oogst tot fr. 28 à 33 per 50 kilo verkocht.

POPERINGHE, 4 Nov. HOPPE werd heden tot fr. 60 per 50 kilo verhandeld.

LONDEN, 4 Nov. *Granen.* De markt was heden slecht bezocht en de stemming [illegible] werd slechts bij kleinigheden gedaan tot [illegible]erde prijzen. — Van mooije GERST werd bijna niets verkocht, daar zij schaars is; andere soorten gesouteneerd. — HAVER onveranderd vast. — ERWTEN en BOONEN stil. Van 31 Oct. tot 4 Nov. zijn aangevoerd:

Tarwe	Inl.	2530 quart.;	vreemde	4300 quart.
Gerst	»	2340 »	»	4280 »
Haver	»	2470 »	»	8120 »

De gemiddelde prijzen waren: Tarwe fr. 18.57. Gerst fr. 15.30. Haver fr. 9.02. Rogge fr. 13.07. Boonen fr. 16.70. Erwten fr. 16.45 per hect.

LONDEN, 4 Nov. (*Marktberigt van Baerselman en Co. 10, Philpot Lane*). BOTER wordt op de inferieure qualiteit tot verlaagde prijzen aangeboden, zonder veel nemers te vinden. Veel Friessche is onverkocht gebleven. Friessche 114/-, 116/-; Kamper 110/-, 112/-; Zwoller 108/, 112/-; Deventer 100/-, 104-; Groninger 88/-, 104/-; Bossche 80/-, 94/-; Fransche 90/-, 108/-; Kiel 118/-; Ostende 12/- à 14/- per 12 ℔. — KAAS zonder handel; Edammer witte 56/-, 58/-; dito roode 58/-, 60/-; Gouda 44/-, 54/-; Derby Gouda 50/-, 56/-; Kanter 20/-. — SPEK meer begeerd; Engelsch model 56/-, 60/. — Westfaalsche HAMMEN 56/-, 66/-.

NEW-YORK, 22 Oct. KATOEN ⅛ à ¼ c. hooger door vermeerderde vraag voor cons. en export., zoodat 6/m. b. koopers vonden, met inbegrip van 2/m. b. transito tot 11⅜ c. voor middg. Upland, en is de notering thans voor dito ord. 8¾ c., good ord. 9⅝ c., middg. 11½ c., good dito 12⅛ c., en middg. fair 12¼ c.; sedert 1 dezer werden 15,547 b. aangev. en uitgev. 7619 b. — ASSCHEN tot lagere prijzen afgedaan, waartoe meer kooplust was, als 125 barr. Pot- tot $ 5.25 à 5.31¼ en 50 barr. Paerl- à $ 5.25. De voorraad bedraagt 1810 barr. — KOFFIJ Rio vast doch stil, 131 b. bedongen 10¾ à 12½ c., Maracaibo lusteloos, 2/m. b. tot 10¾ à 12¾ c. afgedaan, en 800 b. Java tot 14¾ à 15 c. — VERFHOUT in een doen en zeer weinig voor export. gevraagd, 100 ton Geelhout voor cons. tot $ 18 à 19 gedaan. — MEEL State en Western 10 à 20 c. hooger, superfine State $ 4.75, en extra $ 4.90 à 5. — TARWE 3 à 5 c. hooger, witte Kentucky $ 1.42½ à 1.45, roode Southern $ 1.16 à 1.25. — HUIDEN tot volle vorige prijzen meer begeerd; 1000 B. A. en 2/m. M. V. 21½ ℔ voor uitvoer naar Europa met 26¼ c. betaald; sedert 1 dezer werden 61/m. st. aangevoerd. — HONIG 45 tierc. Cuba voor cons. tot 72 c. verk. — TERPENTIJNOLIE stil op 46½ à 47 c.; 2/m. barr. bragten dien prijs op. — HARST bruine stil, doch vast. 2/m. barr. tot $ 1.55 à 1.57½ afgedaan, heldere goed gevraagd tot $ 3 à 5.50. — SPEK, Mess. lager op $ 15.20 à 15.30 en prime $ 10.80 à 10.84. — RIJST Carolina bij afnemenden voorraad vast, vooral prime; 850 tierc. bedongen $ 3 à 4.25. — NOTENMUSCAAT, 30 v. N°. 1 tot 45 à 47½ c. verk. — SUIKER in zeer gedrukte stemming en bij partij niet dan tot ⅛ c. verlaging te plaatsen; 738 v. Cuba bedongen 6 à 7 c. — TIN vast en in rijzende stemming, Banca op 33 c. gehouden. — *Vrachten* in betere stemming; naar Liverpool voor Katoen $\frac{3}{16}$ à $\frac{7}{32}$ d.; naar Rott. voor Terpentijnolie 3 c. en voor Harst 3/-.

NEW-ORLEANS, 22 Oct. KATOEN ferm op 10⅝ à 10⅞ c. voor middg. De vorige week werden 61/m. b. verkocht, en 68/m. b. ontvangen, tegen 53/m. b. in 1858. Er werden 28/m. b. uitgevoerd. Voorraad 225,500 b. — *Vrachten* naar Liverpool $\frac{9}{16}$ d.

MOBILE, 20 Oct. KATOEN. De berigten per *Europa* bleven op de markt zonder invloed; verkocht zijn op heden 2500 b. middling 10½ à 10⅝ c.

CHARLESTON, 21 Oct. KATOEN in een doen, 2000 b. werden afgedaan.

SAVANNAH, 21 Oct. KATOEN ⅛ c. in prijs gestegen, middg. 11 à 11¼ c. Er werden 1500 b. verkocht.

AUGUSTA, 20 Oct. KATOEN hooger, afgedaan 1300 b.

Zeetijdingen.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 5 Nov. *Henriëtte en Geertruida*, de Boer, Batavia vertr. 23 Junij. - *Elisabeth en Jacoba*, Lucas, Tjilatjap, vertr. 11 Julij. - *Rosetta*, Scott, Shields.

VLIE, 4 Nov. Niets.

HELLEVOET, 5 Nov. *Maria Johanna*, v. d. Gaauw, Villanova. - *Seine* (st.), Havre. - *Quebec Packet*, Hunter, *Earl Talbot*, Manson, beiden Newcastle. — Gisteren nog: *Otter* (st.), Newcastle.

BRIELLE, 5 Nov. Niets.

MAASSLUIS, 5 Nov. *John & Charles*, Hopkins, Maidstone.

BROUWERSHAVEN, 5 Nov. Niets.

UITGEZEILD.

TEXEL, 5 Nov. *Zwanetta*, Jonker, Messina. - *Lion* (st.), Londen. - *Berthina*, Mersson, Sunderland.

VLIE, 4 Nov. *Willem*, Kröger Fshn., Hamburg.

HELLEVOET, 5 Nov. *Cologne* (st.), *Magnet* (st.), beiden Londen. - *Ivanhoe* (st), Leith. - *Seagull* (st.), *Alert* (st.), beiden Hull.

BRIELLE, 5 Nov. *Enchantress* (st.), Hull.

MAASSLUIS, 5 Nov. Niets.

BROUWERSHAVEN, 5 Nov. *Stad Dordrecht* (st.), Londen.

VREEMDE HAVENS.

BINNENGEKOMEN.

FALMOUTH, 4 Nov. *Fennegina*, Puister, Newc. naar Cadix. — CLYDE, 3 Nov. *Zeemeeuw*, Bontekoe, Alexandrie. — LIVERPOOL, 3 Nov. *Bernardus*, Puncke, Barbados. — DUNDEE, 3 Nov. *Christina Jacoba*, Ploeg, Harlepool. — LEITH, 1 Nov. *Martha Johanna*, Jonker, Ibraïl. - *Sappemeer*, v. d. Veen, Marseille. - 3. *Alliance*, Jacobson, Dordrecht. — GRIMSBY, 3 Nov. *Harmonie*, Bakker, Rotterdam. — SHIELDS, 2 Nov. *Svanen*, Koster, Schiedam. - *Dido*, Koster, dito. - *Apollo*, Noach, dito. - *Johanna*, Dekker, Vlaardingen. - *Pollux*, de Jonge, Aberdeen. - *Gesina Jant.*, de Jonge, Rochester. - *Gijsberta Wilhelmina*, Priebes, Gainsborough. - 3. *Battruida*, Scholtens, Amsterdam. — SUNDERLAND, 2 Nov. *Anna Marg.*, Wekenborg, Harwich. - HAMBURG, 3 Nov. *Agatha Geertr.*, Pottjewijd, Oporto. — CUXHAVEN, 3 Nov. *Hendr. Alida*. Pybes (?) Livorno. — SWINEMUNDE, 2 Nov. *Abeldina*, Olthoff, Amst. - 3. *Apollos*, Hochland, Livp. — BJORNEBORG, 5/17 Oct. *Annebo*, Aagensen, Rotterd. — CHRISTIAANSAND, 4 Oct. *Catharina*, Willinga, Harburg. - 18. 3 *Söskende*, Mikkelsen, Holland. - 19. *Hillechiena Hendrika*, Meinsma, Harlingen. - 21. *Vrouw Antje*, Schudde, Altona. — FREDERIKSHAVEN, 29 Oct. *Ane Marie Elisabeth*, Hansen, Amst. n. Nyekjobing. - 30. *Jorgen Olsen*, Nielsen, dito n. Marstall. - 31. *Urania* (st.), Koningsb. n. Amsterd. — GIBRALTAR, 25 Oct. *Aurora*, Brouwer, Amsterdam n. Napels. - 27. *Rotterdam* (st.), Palermo n. Lissabon. - *Lucia Hendrika*, Dekker, Amsterd. - 29. *Arabella*, Weij, Patras. — KONSTANTINOPEL, 21 Oct. *Concordia*, Ulfers, Newcastle.

UITGEZEILD.

PENZANCE, 3 Nov. *Sophie*, Andrew, Galatz n. Amst. — FALMOUTH, 3 Nov. *Bato*, Meijer, Taganr. n. Dover. - *Harmonie*, Tunteler, Rio-Grande n. Londen. — QUEENSTOWN, 2 Nov. *Elise*, de Vries, Gal. n. Ballina. - *Jacobus*, Lancker, Harbor-Grace n. Liverpool. — CARDIFF, 2 Nov. *Balmoral* (st.), Rott. — HULL, 3 Nov. *Hendrika*, Nuisker, Elsen. — HARTLEPOOL, 3 Nov. *Helena*, Ringeling, Cadix. - *Hedwig & Shulda*, Falck, Schied. — MIDDLESBRO', 3 Nov. *Dankbaarheid*, ..., Londen. — HAMBURG, 4 Nov. *Elve* (st.), Rott. — EMDEN, 30 Oct. *Hoop*, Oetzes, *Margaretha*, Mudder, *Johanna Imkea*, Klöfkorn, allen Groningen. — HAVANNA, 10 Oct. *Lucia*, Mestdag, Falm. — 13. *Zuiderzee*, de Jong, Amst.

GEPRAAID:

29 Aug., op 36° ZB. en 18° OL., een Nederl. schoener, toonende nommervlag N°. 99.

Door kapt. de Boer van Batavia in Texel binnen:

28 Oct. op 45°. 59′ NB. en 21° 29′ WL. De Zweedsche schoener *Castor*, van Maracaibo komende, zeilende met gebroken masten onder noodtuig op; de kapitein weigerde adsistentie.

SCHEEPSTIJDINGEN.

YARMOUTH, 2 Nov. Heden is alhier met verlies van verschansing, zeilen en rondhout binnengeloopen, het Nederlandsche schip *Hendrika*, kapt. de Jonge, van Newcastle naar Oporto. Het schip is tot tweemaal toe bij Ouessant geweest, doch telkens teruggestormd.

— 3 Nov. Heden is alhier lek en door het volk verlaten binnengebragt het schip *Mayor*, kapt. Atkinson, van Sunderland naar 't Nieuwediep bestemd.

— 4 Nov. Het Amerik. schip *John G. Coster*, kapt. Hamlin, van Rotterdam, laatst van Shields naar New-York, is op de Galloper gebleven. De bemanning is gered en alhier door eenige Fransche visschers aangebragt.

DARTMOUTH, 2 Nov. Het Oostenrijksche schip *Rocco*, kapt. Camus, van Taganrog om orders naar Falmouth bestemd, is alhier met verlies van zeilen en verschansing binnengeloopen.

PEMBROKE, 2 Nov. De Noorweegsche bark *Confidence*, kapt. Ball, is ten oosten van Freshwaterbay verongelukt. Schip en lading zullen weg zijn.

SHIELDS, 3 Nov. De Deensche brik *Anton*, kapt. Rehn, is gepasseerden nacht bij Whitburn gestrand en zal weg zijn.

— Het grootste gedeelte van den inventaris van het alhier gestrande Belgische schip *Nijverheid* is geborgen. Het schip is wrak.

STETTIJN, 3 Nov. Het poststoomschip *Nagler*, van Stockholm op hier bestemd, is bij Oeresoe verongelukt. Het volk is gered, maar de postpaketten zijn verloren.

CONSTANTINOPEL, 20 Oct. Het Ionische brikschip *San Girolamo*, kapt. Inglessi, met granen van Taganrog komende, is bij Eregli (kust van Azie) gebleven.

NEW-YORK, 19 Oct. De bark *Melita*, kapt. Polleys, van Honolulu naar Japan, is bij het inkomen der Amoor-rivier gestrand en later gezonken. De lading is geborgen en het wrak verkocht.

FATHER-POINT (ST. LAWRENCE-RIVIER), 22 Oct. Het te Liverpool te huis behoorende schip *America* is op de bank van Port Neuf gestrand en heeft 5 voet water in het ruim.

Carga-Lijsten.

DORDRECHT.

NEW-CASTLE. *Norman*, kapt. Toreman: 137 Chaldrons Steenkolen, M. J. Masion & Zonen.

TERRANOVA. *Margaretha*, kapt. H. J. Korte: 2400 Cant. ruwe Zwavel, D. Schotman Dz.

FONDSEN EN BEURZEN.

Effecten-Societeit.

AMSTERDAM, Zondag 6 November. (tot 4½ ure.)

Ned. Werk. Schuld 2½ pCt. 64.
Spanje Obl. 1¾ pCt. 31¾, 31$\frac{15}{16}$.
Dito Binnenl. 3 pCt. 41⅜, 41½.
Oostenrijk Obl. Metall. 5 pCt. 54¼, 54⅜.
Dito Nationale 1854, 5 pCt. 58$\frac{3}{16}$, 58¼, 58$\frac{5}{16}$.
Dito dito 2½ pCt. 29.

Uitgezonderd in Nationale Metallieken, die aanvankelijk williger dan ten slotte waren, verkeerde de markt overigens in eene gunstige stemming, vooral in Spaansche fondsen, de omzet was echter van weinig beteekenis.

Buitenlandsche Beurzen.

BEURS VAN LONDEN, 4 November.

3 pCt. Cons. cont.	96¼ à 96⅜	4½ % Peru Urib..	82 à 84
idem op tijd.....	96¼ à 96⅜	id. te New-York.	81 à 83
5 % Braz. 1824...	101 à 102	3 % Port. op 16 Nov.	45½ à 45¾
idem 1829/39...	101 à 102	idem 1856/57/59..	44½ à 44¾
4½ pCt. id. 1852	95¾ à 96	5 pCt. Rusland...	109 à 110
idem 1858.....	96¼, 96	4½ pCt. idem.....	98¾
6 % Buen.-Ayr..	79 à 81	3 % id. leening 1859	65½ à 65¾
6 pCt. Chili.....	103 à 105	3 % Spanje op 16 Nov.	44
3 pCt. idem....	74 à 76	1¾ % idem » » »	32⅛, 32¼
idem 4½ pCt. 1858	89	Amort. idem	10¼ à 10
5 pCt. Denem...	102 à 103	Coup. Cert. idem..	4¼ à 4½
3 pCt. idem	83 à 85	5 % Sard	86¼, 86⅜
2½ pCt. Holland.	66⅝, ⅛	6 % Turk. op 16 Nov.	78¼
4 pCt. idem....	99¼, 99½	id. 1858 » » »	67½, ¼, ⅝
1½ pCt. Ecuador	15 à 15½	4 % id. geg........	103⅝
1 andw. idem....	3¼ à 3¾	3 % Venez.........	29
3¾ pCt. Grenada	16¾ à 17¼	Uitgest. idem	14½ à 15
Uitgest. idem...	5 à 5¼	3 pCt. Fransche....	
3 % Mex. op 16 Nov.	22⅜	4½ pCt. Belgie....	
4½ % Peru op 16 Nov.	90¾	Wissel Amst. kort.	11.14 à 11.14½
3 % Peru.........	69¾	idem idem 3/m..	11.16 à 11.16½

De handel in Engelsche fondsen was heden zeer beperkt. Evenwel verkeerde de markt in zeer gunstige stemming, ten gevolge van het berigt, dat Engeland tot het congres was toegetreden. Consols sluiten ⅛ hooger.

Van vreemde effecten waren Mexicanen en Venezuelas tot verhoogde prijzen zeer gezocht. Peruanen zijn een weinig gedaald, alsook Spaansche, terwijl in de overige geene noemenswaardige verandering plaats had.

BEURS VAN NEW-YORK, 22 October.

6 % V. St. L. 1862..	102 g.	6 % Missouri 1872.	84¾ à 85
idem 1867/68	106 à 108	6 pCt. Ohio 1860.	100½ à 101
idem 5 pCt. 1865.	101¾ à 102	5 pCt. Pennsylvanie.	94 à 95
idem 1874	102¾ à 103	6 pCt. Virginia	94 à 94½
6 % N.-York 1860/62.	101 g.	6 % Phil. 1876/90 .	98⅝ à 101½
idem 1864/65.....	103 g.	10 % S. Franc. 1871.	87½ à 94
7 pCt. Calif. 1877..	83½ à 84½	Erie R. R..........	6¾ à 7
6 % Il. In. Imp. 1847.	101 à 102½	Ill. C. B. 7 %.......	85½ à 85¾
5 pCt. Indiana.....	85 à 86	idem Shares......	67½ à 67¾
6 % Kentuc. 1869/72	103½ g.	idem Freeland Bonds	95
6 pCt. Louisiana...	92½ g.		

Gedurende den loop dezer week was de handel niet zoo levendig als de vorige week. De prijzen van staatsfondsen hebben eene rijzende beweging gevolgd, terwijl de industriële actiën, na bereids in de eerste helft der week mede vooruitgegaan te zijn, later tot haar vorigen stand terugkeerden.

Heden was de markt ten slotte weder meer geanimeerd en toonde neiging tot verderen vooruitgang.

De vraag naar geld was deze week gering, zoodat de coursen daarvan een weinig lager waren; men noteert: Beleening op soliede onderpand 5½ à 6 pCt., disconto voor wissels van den 1sten rang *kort* 6 à 7 pCt.; dito *lang* 7½ à 8 pCt.; dito van den 2den rang 10 pCt.

De omzet in Europesche wissels was in het begin der week vrij levendig, met veel vraag naar Londen. De Panama-spoorweg-maatschappij heeft £ 60,000 genomen voor de te Londen betaalbare interesten harer obligatiën; daarbij was veel vraag voor particuliere rekening, terwijl er weinig papier aan de markt kwam; een en ander bragt dan ook eene verbetering in den cours te weeg; de andere wisselcoursen waren mede zeer vast. De noteringen op 60/d. zijn als volgt: Londen 110½ à ¼; Parijs 5.13¾ à 5.11⅞; Amsterdam 41⅞ à 42; Hamburg 37 à 37⅛; Bremen 79⅝ à ⅞; en op 3/d. zigt Londen 110½ à 110⅝; Parijs 5.10⅝ à 5.10¾.

De op 15 October verschenen bankstaat wijst de volgende veranderingen aan: *Vermeerderingen* in de portefeuilles $ 77,440; in den voorraad edel metaal $ 158,149, en in de depositos $ 589,813. *Vermindering* in de banknoten-circulatie $ 121,923.

Drukkerij P. D. VAN ES.

Handelingen der Staten-Generaal.

Bijvoegsel behoorende tot het Nieuw Amsterdamsch Handels- en Effectenblad van Maandag 7 November 1859, (*Tweede Editie*) No. 308.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Zaturdag 5 *November*.

Voorzitter de heer VAN REENEN.

De vergadering wordt ten 11 ure geopend.

Notulen gelezen en goedgekeurd.

De VOORZITTER deelt mede:

1o. dat de heer de Kempenaer berigt heeft de stad te hebben moeten verlaten. — Voor kennisgeving aangenomen.

2o. dat zijn ingekomen eenige petitien. — verzending naar de commissie voor de verzoekschriften.

3o. dat in de afdeelingen zijn benoemd tot rapporteurs over de wetsontwerpen:

a. tot wijziging van hoofdstuk VI der staatsbegrooting voor 1859 de heeren van der Veen, v. Hoëvell, v. Rhede, Westerhoff en Kien;

b. tot doorgraving van Holland op zijn smalst, de heeren Heemskerk, Hugenholtz, v. Foreest, Delprat en van Akerlaken (*reeds vroeger medegedeeld*)

c. tot begrooting van het pensioenfonds voor 1860 de heeren v. d. Veen, Bots, Reinders, Westerhoff en Idzerda;

4o. dat het eindveralag gereed is over het wets-ontwerp tot regeling van het koloniaal batig slot voor 1857; drukken en ronddeelen en den dag der beraadslaging over het wets-ontwerp nader te bepalen.

Aan de orde is de voortzetting van de discussien over het wets-ontwerp betrekkelijk den

AANLEG EN EXPLOITATIE VAN DE NOORDER- EN ZUIDER-SPOORWEGEN.

Vooraf wordt door den heer OOMEN, namens de commissie voor de verzoekschriften, rapport uitgebragt over eenige petitien, betrekkelijk het onderwerp. — (*Nederlegging ter griffie*). — Daarna worden de algemeene beraadslagingen hervat.

De heer DE POORTER begint met op den voorgrond te stellen, dat hij meer spoorwegen verlangt, dan thans bestaan, doch dat zij moeten strekken in het belang van den handel, tot verbinding onzer havens met het binnenland, en tot onderling verband der hoofdzetels van het binnenlandsch verkeer. Uitgaande van dit standpunt, beschouwde spr. de wet met het oog op het algemeen belang en den toestand onzer financien.

Spr. gelooft dat de vraag, of het tegenwoordig spoorwegnet in het algemeen belang was daargesteld, ontkennend moest worden beantwoord. Hij wees op de bezwaren, ontwikkeld in een tal vertoogen, geschriften en adressen. Men had thans het gemis te betreuren eener aansluiting van Groningen naar de Hannoversche grens in de rigting van Leer of Aschendorf, eene uitsluiting van het welvarend, wel bevolkt, zuidelijk deel van Friesland, terwijl thans de Friezen een verbazenden omweg moeten doen om door de Drentsche steppen heen naar Holland te komen. Voorts was eene geheele provincie uitgesloten door gemis van een spoorweg van den Helder langs de Zaanstreken op Amsterdam, een weg die zelfs het plan tot doorgraving van Holland op zijn smalst eenvoudig zoude maken. Spr. wees er wijders op, hoe de belangen van de hoofdstad waren miskend, terwijl de weg van Arnhem langs Nijmegen op Venlo, geene vergoeding daarvoor kon geven, maar millioenen guldens deed wegwerpen. Volgens zijn gevoelen was Utrecht het natuurlijk centraalpunt, waarvan men moest uitgaan, en hij betreurt zeer de halstarrigheid der Regering om aan een eenmaal opgevat plan te willen vasthouden. De lijn Utrecht-'s Bosch behoort naar zijne meening de stamlijn te zijn met wederzijdsche vertakkingen. Wat zal nu het gevolg zijn? Dat Antwerpen eene bevriende, maar toch vreemde stad, ten koste van Nederlandsch geld, maar tot ons nadeel, de kortste verbinding naar Noord-Duitschland zal bekomen; nu zal het welvarenst deel van Noord-Braband, te weten de Langstraat en Altena, ver van het spoorwegnet zijn verwijderd. Antwerpen zal nu bevoordeeld worden, maar Amsterdam zal een grooter omweg moeten maken. De hoofdstad wordt daardoor zeer miskend en de beloofde doorgraving van Holland op zijn smalst zal daarvoor geene vergoeding kunnen zijn. Ook wogen bij spr. de belangen van ons defensiewezen zwaar. Door het tegenwoordig plan zullen nieuwe werken noodig zijn, die eene verhooging van budget zullen veroorzaken, en bij gevaar eene verdeeling onzer strijdkrachten zullen te weeg brengen. Spr. trad voorts in eene beschouwing van de tegenwoordige concessie met het oog op ons financiewezen. Hij wees er op, hoe de afschaffing van sommige belastingen, die slechts op den handel en de nijverheid drukten, weder voor onbepaalden tijd zouden worden uitgesteld. De verklaring der Regering, omtrent dat punt gegeven, was van een allergewigtigsten aard, want de afschaffing van den accijns op de brandstoffen, de de herziening van onze patentwet, de invoering van een vrijzinnig tarief, dat alles zou nu onmogelijk worden. De financiën van sommige gemeenten moesten worden te hulp gekomen, en deze verwachten dat van de wijziging in ons belastingstelsel. Men zal nu spoorwegen in plaats van afschaffing van belastingen krijgen, voorzeker van niet minder groot belang dan de spoorwegen, maar zoo dat dan het geval was, moesten die spoorwegen bij wege van compensatie gelijkelijk verdeeld worden. En wat was nu het geval? dat de welvarendste en de bloeijenste streken van het algemeen spoorwegnet waren uitgesloten. En toch brengen de billijkheid, de rede en het gezond verstand mede, om de lijn Utrecht-'s Bosch als stamlijn aan te nemen. Dit zal ook geschieden, wanneer de kwade genius, die thans over den Minister heerscht, zal zijn geweken, spr. is ook van oordeel, dat, zonder medewerking van Amsterdam, de noodzakelijke geldleening niet zal tot stand komen en dat het bekende systeem van *faire mousser les actions* buitenslands niet zal baten. Hij is volkomen bereid, tot de daarstelling der wet door amendementen mede te werken, maar zoo dit niet het geval kan zijn, dan zal hij verpligt zijn in het algemeen belang zich daartegen te verklaren, tenzij de latere verklaringen van de voorstanders der wet en van de Regering hem mogten overtuigen, dat hij in zijn gevoelen heeft gedwaald.

De heer KIEN zegt, dat wij in ons land niet veel ijzerbanen noodig hebben. Wij hebben vele natuurlijke waterwegen, die in onze behoeften gemakkelijk voorzien, terwijl de ingrediënten voor de spoorwegen, te weten het ijzer, dat millioenen zal kosten, niet uit onzen boezem kunnen worden geput. Zoo sprak hij reeds vóór twintig jaren, toen het eerst het onderwerp der spoorwegen ter sprake kwam. Hij kan niet ontveinzen, dat het verlangen naar die wegen het gevolg is geweest van de meer vrijzinnige beginselen, die zich later hebben vertoond, maar die ook de vrees voor overproductie doen ontstaan. Spr. trad in een uitvoerig betoog, omtrent hetgeen in de kamers sinds jaren over de spoorwegen is voorgevallen. In 1838, toen in één wets-ontwerp werd voorgesteld, de droogmaking van het Haarlemmermeer en een spoorweg van Amsterdam naar Keulen, van staatswege aan te leggen, verhieven zich slechts twee stemmen ten voordeele daarvan. Langzamerhand kwam het denkbeeld van geconcessionneerde spoorwegen meer en meer in zwang. Vele groote werken, zoo als droogmaking van het Haarlemmermeer, aanleg van den Rhijnspoorweg en de Handelmaatschappij, waren aan Koning Willem I te danken, maar dit was niet te danken aan particulieren ondernemingsgeest. Men heeft niet genoeg gelet op den landaard van het Nederlandsche volk. Zou men moeten gelooven, dat Willem I beter de prikkels kende, die het Nederlandsche volk behoeft, dan de tegenwoordige Regering? Hij wil alleen die nieuwe spoorwegen, die het direct of indirect voortbrengsel van het butged zijn. Hij heeft deze herinnering, aan hetgeen vroeger gebeurd is, noodig geoordeeld, om daaruit te doen zien, dat de tegenwoordige begrippen omtrent spoorwegen, dwaalbegrippen zijn. De proef om dit onderwerp aan particuliere industrie over te laten, kan als mislukt worden aangemerkt. Terwijl men hier eerst tegenzin, voorliefde voor den ouden sleur, flaauwhartigheid ziet, heeft men in Belgie reeds sedert jaren een voltooid spoorwegnet. Men heeft hier plannen op het papier. De vraag blijft dus over, wat te doen, en het antwoord is: wij moeten het voorbeeld van Belgie volgen en hoofdlijnen aanleggen. Spr. zal niet treden in een betoog over het nut der spoorwegen voor het vervoer. Hij wil er slechts op wijzen, dat thans reeds te Utrecht drie lijnen te zamen komen. Hij misgunt aan de overige provincien volstrekt niet, dat ook zij spoorwegen zullen erlangen, maar het is eene waarheid, dat Utrecht als passage het minst kosten zal. Het is uit een tal adressen gebleken, hoezeer het behoud dier oude passage noodig is en uit eene menigte petitien uit alle streken des lands en ook van de kamers van koophandel en van den Amsterdamschen gemeenteraad blijkt, dat het als een axioma werd beschouwd, dat Utrecht het centrum moest zijn. Spr. dacht bij het hooren van het geschenk, aan de hoofdstad te doen door de doorgraving van Holland op zijn smalst, aan het bekende gezegde: *Timeo Danaos, et dona ferentes.* Hoewel spr. voorstander is van spoorwegen, gelooft hij toch, dat men in het daarstellen daarvan zoo zuinig mogelijk behoort te zijn, en dat men niet moet toegeven aan het verlangen om eenige steden te bevoordeelen ten nadeele van anderen. Hij wees er op, hoe onbillijk het was Friesland zoo stiefmoederlijk te bedeelen, terwijl andere zuidelijke provinciën en Rotterdam zoozeer werden bevoordeeld. Ook rekende hij het eene onbillijkheid dat Noord-Holland niets had bekomen. Er was geen spoorweg van Amsterdam naar het Nieuwediep. Reeds was het betoogd geworden, dat de Regering met twee maten meet, en dat zij eene meerderheid trachtte te krijgen door de voordragt zamen te stellen uit de verschillende deelen, die de meerderheid vormden. Reeds in de dagbladen was daarop gezinspeeld en hij zou het zeer betreuren, in het belang van onzen constitutionelen regeringsvorm, dat dergelijke praktijken werden gebezigd; hij vraagt of men wel bedacht is op het gebeurde onder de Regering van Louis Philippe. Volgens hem moesten de rigtingen door de wet worden vastgesteld en zulks in het belang van het gemeen overleg; zijne conclusie was dat in ons land een stelsel van staatsspoorwegen voorkeur verdiende. De gronden daarvoor waren breedvoerig in het adres van den Utrechtschen gemeenteraad ontwikkeld. Een ander stelsel zou slechts monopolie voor particulieren daarstellen en nadeelig werken in het algemeen belang. Subsidiair echter, zoo geene staatsspoorwegen te erlangen waren, moest de concessie aan eene soliede maatschappij worden verleend, en in dat geval gaf hij de voorkeur aan Nederlandschen invloed boven vreemden, en daarom achtte hij de laatste aanvraag van de heeren Wolterbeek c. s. het verkieslijkst. Spr. behield zich ten slotte voor om later op kardinale of locale punten terug te komen.

De zitting wordt voor ¼ uurs geschorst.

Na de schorsing zegt de heer van HEUKELOM: Wie zich aan een ander spiegelt, spiegelt zich zacht. Spr. wenscht de voorbeelden van hetgeen ook in andere landen omtrent de spoorwegen is gebeurd voor oogen te houden. Hij zal een blik werpen op de geschiedenis der spoorwegen en op hetgeen over spoorwegen in den boezem der Kamer is gebeurd.

Vooraf wil spr. een citaat voorlezen uit een werk van graaf Daru, lid van de *Chambre der Pairs*, die in 1843 over spoorwegen schreef. Die schrijver wees er toen op dat het in den aard eener constitutionele monarchie lag, dat, bij den aanleg van spoorwegen, het gouvernement medegesleept wordt door den drang der locale belangen. Zoo is het ook in ons land, maar wanneer men het gouvernement verwijt, door locale belangen geslingerd te worden, moet men zijnerzijds vermijden zich door locale indrukken te laten meêslepen. Ieder afgevaardigde is geneigd, om te spreken onder den indruk van de stad, waarmede hij het meest in betrekking komt. Spr. zal trachten zich van dien indruk vrij te houden, maar hij weet niet hoe het hem gelukken zal.

Hij zal eerst het zonderling karakter van dit wets-ontwerp doen uitkomen, daarna zal hij de beginselen nagaan door het gouvernement vooropgezet en eindigen met eene enkele financiële beschouwing.

Zoo aan de wetgevende vergadering een voorstel onderworpen wordt, om aan patriculieren concessie voor eene onderneming te verleenen, dan mag men onderstellen, dat zij belang stellen in het tot stand komen dier onderneming. Wij weten intusschen, dat de concessionarissen niet wilde datgene waarvoor men hun nu concessie verleent. Dit is reeds gisteren door den spr. uit Utrecht betoogd. De concessionarissen voor de Noorderlijn hebben eene geheel andere rigting voorgesteld, dan nu in de wet is opgenomen en in hunne eerste memoriën hebben zij betoogd, dat de tegenwoordige lijn niet productief zijn kon. Zoo is het ook gegaan met den hoofdconcessionaris der Zuiderlijn. De heer Bredius had eene geheel andere rigting geprojecteerd en nu zijn er veranderingen gemaakt, hoezeer hij betoogde, dat de lijn van Rotterdam over den Moerdijk naar Atwerpen, nimmer eene voordeelige internationale lijn zijn kon,

In de tweede plaats is het karakter dezer wet niet eigenaardig, omdat men moest veronderstellen dat zij geene kans van aanneming had, met het oog op hetgeen in de laatste jaren in den boezem der Kamer is gebeurd. In het voorloopig verslag van het wets-ontwerp 1857 werd als slotsom der overwegingen medegedeeld, dat de meerderheid in geen geval verder wilde gaan dan het subsidiëren van enkele groote lijnen. Blijkbaar was er toen reeds tegenzin tegen veel omvattende plannen. Let men voorts op de motie van 23 November 1857, dan ziet men dat de Regering daarbij werd uitgenoodigd om handen aan het werk te slaan en over de aanvragen om concessien te beschikken en die wet te laten liggen voor een veel omvattend plan. Die motie werd aangedrongen bij de latere motie van Februarij 1858, waarbij de Kamer volhardde bij hare meening en vertrouwde dat de Regering spoedig eene keuze onder de gedane aanvragers zou doen. De Regering beroept zich op die motiën en zegt: ik heb gedaan wat de Kamer verlangde. Spreker gelooft dit niet, want de Regering moest volgens die motie eene keuze doen uit de gedane aanvragen, en zij heeft gekozen uit de concessionarissen, niet uit de aanvragen der concessien. Men kan haar ten kwade duiden dat zij is blijven volharden te onderhandelen met personen, die eerst waren afgekeurd. Toen het verslag over het eerste wets-ontwerp op den Noorderspoorweg verscheen, werd als het gevoelen van de meerderheid, wat de rigtingen betreft, als hoofddoel aangegeven, onze havens en de groote middenpunten van ons verkeer met Duitschland ten Oosten en met de Rijn-provincien te verbinden; verbindingen, aldus te leggen, dat zij tevens tusschen de hoofdzetels van ons binnenlandsch verkeer de meest mogelijke snelle gemeenschap mogelijk maakten: van Holland dus naar het Noorden en het Zuiden. Men wilde met de kortste en meest belovende lijnen beginnen. De Noorderlijn zou van Harlingen en Leeuwarden naar Groningen worden gelegd, met het uitzigt eener aansluting met Duitschland; van Harlingen en Leeuwarden over Overijssel naar Rheine, vast te maken aan Utrecht of Arnhem, en voorts de Zuiderlijn vast te maken aan Utrecht of Rotterdam. Hieruit blijkt dat men drie lijnen wilde, onderling aan een punt vastgemaakt. Aanvankelijk scheen de Regering het daarmede eens en gaf in hare memorie van beantwoording te kennen, dat de Zuiderlijn aan den heer Bredius was geconcessioneerd. Maar toen de wet ter bekrachtiging werd aangeboden, zag men dat de Regering het stelsel van rivierovergangen had gekozen en zich niet bij éëne lijn had bepaald. Dat was het stelsel van het vorig ministerie, dat afgekeurd was. Kan er dus overeenstemming tusschen Regering

en Kamer bestaan na het gebeurde over de spoorwegen? Alleen zij, die volstrekt spoorwegen willen, zullen deze wet aannemen, omdat men anders geene spoorwegen krijgen zou, en men van twee kwaden het minste kiest. Zelfs bij aanneming der wet zal dit geen blijk zijn van overeenstemming tusschen Regering en Kamer. Ook uit een ander oogpunt bestaat die overeenstemming niet. De meerderheid der Kamer oordeelt dat de aanleg van spoorwegen der particuliere industrie moet worden overgelaten, maar door deze wet krijgt men vermomde staatsspoorwegen, zonder er de voordeelen van te genieten.

Hoe dit zij, hier heeft men te doen met het zuivere regeringsplan, dat aan concessionarissen ter uitvoering wordt gegeven. Berust de voorkeur aan geconcessioneerde spoorwegen alleen op de vrees, dat de uitvoering van staatswege meer zou kosten? Concessien, zegt men, hebben het voordeel dat men in het eigenbelang der concessionarissen waarborgen vindt voor het welslagen der onderneming, daar dit eigenbelang de kansen zal wikken en de rigtingen beter zal bepalen dan de Regering. Spr. heeft echter reeds aangetoond, dat men de inzigten der concessionarissen niet in het oog heeft gehouden; dat voordeel heeft men roekeloos verworpen. Het gevolg is geweest dat de Regering in eene allermoeijelijkste positie is gekomen tegenover het algemeen en de Kamer. Men heeft nu te doen met een regeringsplan, dat fel bestreden wordt en waartegen de Regering niets stellen kan dan locale belangen en kansen; hier geldt het een regeringsplan, zoowel blijkens de wijzigingen in de concessie als de opnemingen van staatswege en voor staatsrekening van de Noorderlijn. Dat was echter niet de bestemming van het geld, toen het op de begrooting werd gebragt. Men zie daarover het voorloopig verslag over hoofdstuk V der begrooting voor 1859, en in de memorie van antwoord werd geene regtvaardiging daarvan gevonden. De Minister van Financien heeft ook vroeger ongunstig geoordeeld over de wijze van besteding dier *f* 60,000. Bij de behandeling van het voorstel des heeren Storm van 's Gravesande, verklaarde de heer van Bosse, toen lid der Kamer, zich tegen het doen van voorbereidende werkzaamheden en opnemingen van staatswege. Uit een en ander volgt, dat hier is groote aanleg van spoorwegen van staatswege, maar in het wezen der zaak is de meening der meerderheid daarover niet veranderd.

2o. *Het spoorwegstelsel der Regering.* Men kan de concessiën uit verschillende oogpunten beschouwen, het stategisch oogpunt staat in ons land van handel minder op den voorgrond. Intusschen heeft men aangetoond in het verslag over den Zuiderspoorweg, dat ons defensiewezen daardoor zeer zou kunnen versterkt worden, maar men heeft betwijfeld of de Zuidelijke lijn niet aan het verdedigingsstelsel schaadt. Ten laatste heeft de Regering verzekerd dat de rivierovergangen geheel in het stelsel van verdediging vallen, als er sommigé nieuwe werken worden gemaakt. Maar de vraag was of de rigting van den geconcessioneerden spoorweg valt in het stelsel van defensie. Deskundigen houden vol dat de overgang aan den Moerdijk schadelijk is. De verklaring der Regering is niet duidelijk en spr. noodigt nu den Minister van Oorlog uit te verklaren, of hij over deze concessiën is geraadpleegd en of hij de gevolgen van het spoorwegstelsel, wat de verdediging van ons land betreft, voor zijne verantwoordelijkheid neemt. Een ander oogpunt is: welke zijn de inzigten der Regering over het te verwachten verkeer langs de spoorwegen? De gewisselde stukken geven daarover geen licht. Daarin worden allerlei tegenstrijdige beweringen gevonden, die spr. na de rede van den heer van Voorthuijsen niet zal voorlezen. Het is moeijelijk zich de gedachte der Regering te verklaren en dit is een bezwaar te meer bij de beoordeeling dezer wetten. Welke gedachten omtrent het verkeer moeten ons echter leiden? Spr. heeft een eigen onderzoek ingesteld naar het verkeer in Belgie en Pruissen, waarvan hij de resultaten zal mededeelen. 1o. De verhouding tusschen het personen- en goederenvervoer komt het eerst in aanmerking. Behalve op de spoorwegen door fabriekdistricten: „*chemins de fer industriels*", ontwikkelt zich het personenvervoer het snelst en heeft de ondervinding dat in beide landen doen zien. In de eerste jaren moeten de inkomsten geheel uit het personenvervoer voortvloeijen. In Belgie was eerst in het achtste jaar der exploitatie de opbrengst van het goederenvervoer gelijk aan die van personen en men moet in het oog houden dat Belgie door zijne ligging zeer geschikt is voor goederenvervoer. Ook daar, waar het goederenvervoer reeds ontwikkeld is, is het van minder belang dan dat van personen. Het materieel voor personenvervoer kost evenwel meer. In Pruissen kostte het materieel voor personen 9 pCt., tegen 50 pCt. ruim voor dat van goederen. In Belgie heeft het goederenvervoer in het laatste jaar opgebragt 15 millioen francs, dat van personen 10 millioen francs. Intusschen waren op 1 Januarij 1858, 5063 wagens voor goederen in dienst tegen 1091 voor personen. Een goederenwagen kostte intusschen 2900 francs, een personenwagen bijna 7000. Ofschoon de kosten van personenwagens 2½ maal grooter zijn, blijkt het, dat men oneindig meer wagens aan te maken en te onderhouden heeft voor goederenvervoer. In Pruissen vervoerde iedere personenwagen per as gemiddeld 244½ Ned. ℔ en de goederenwagens 1250 ℔. De opbrengst per as voor het personenvervoer was echter 19 silbergrosche, tegen 35 cents voor het goederenvervoer. De netto opbrengst, waar het op aan komt, is verre ten voordeele van het personenvervoer. Daarop moet men dus vooral bij de rigting der aan te leggen lijnen letten.

Een tweede punt van onderzoek is de vergelijking van de waarde van het binnenlandsch verkeer met het internationale. De Regering schijnt het binnenlandsch verkeer op den voorgrond te stellen, b. v. in de memorie van beantwoording op de Noorderlijn en in de laatste memorie, waar men zich op het werkje van A. Perdonnet beroept. Intusschen bewijst de rigting alweder niet wat de Regering in dit opzigt wil. In Belgie heeft in 1857 het binnenlandsch vervoer gediend voor 6,170,052 personen met eene opbrengst van 8 millioen fr. of 1 fr. 38½ ct. per persoon. Het internationaal verkeer heeft gestrekt voor 441,772 personen, die ruim 2 millioen fr. betalen, of 4 fr. 73½ ct. per persoon. Men heeft voor het internationaal verkeer 9000 wagens noodig tegen 125,000 voor het binnenlandsch. Het binnenl. verkeer is dus van het grootst belang. Ook op de Keulen-Mindener lijn heeft volgens de verklaring van den president der directie het goederenvervoer over 1858 2 millioen ℔ meer bedragen dan in het vorig jaar. Maar de opbrengst was *f* 82,000 minder, omdat de hoeveelheid der goederen, die het meest voorkwamen, het grootste gedeelte der baan doorloopen en tot de laagste tariefprijzen behoorden. Ons land nu is daarenboven doorsneden met uitmuntende waterwegen, terwijl het vervoer weinig kosten van onderhoud vereischt. Dat was reeds het gevoelen van den Minister van Marine in 1850 en ook van vroeger van de Rotterdamsche bladen, dat onze waterwegen met de Belgische spoorwegen kunnen concurreren. (Spr. leest eene zinsnede uit een adres van de kamer van koophandel uit Amsterdam voor, om dat gevoelen te staven.) Onze spoorwegen zullen dus het goederenvervoer te water niet ontnemen.

De conclusie van een en ander is, dat men bij het ontwerpen van het spoorwegnet het eerst het oog behoort te houden op het personenvervoer. Men moet zich afvragen: welke zijn de grootste plaatsen, die het meest dat vervoer kunnen voeden? 2o. men moet zorgen voor eene behoorlijke aansluiting met het buitenland en daarmede verbinden; 3o. bevordering van het binnenlandsch verkeer. Als dit alles ligt in de rigting dezer wetten, dan kan men zich een goed resultaat beloven. Waar nu een der elementen faalt, daar moet het resultaat ongunstig zijn. Het stelsel, dat de Kamer in haar eerste verslag had ontwikkeld, was daarmede in overeenstemming. Wat zien wij nu? De groote plaatsen in ons land zijn Amsterdam, Rotterdam en den Haag. Door een' omweg komt den Haag echter in aanraking met de overige deelen des lands en toch kon eene behoorlijke verbinding ook nuttigen invloed uitoefenen op den gang des bestuurs. Die regtstreeksche verbinding was niet zeer kostbaar. Voor een uitgangspunt in het Noorden verkiest de Regering Groningen, wegens den uitvoer van granen. Maar Harlingen is in dit opzigt veel belangrijker. De Regering maakt veel te weinig werk van aansluiting met het buitenland. De Regering zegt niet te weten, of er plannen bestaan voor den spoorweg van Leer naar Oldenburg. Ook een weg van Oldenburg naar Bremen is der Regering niet bekend. Intusschen heeft spr. gelezen, dat er wel degelijk plannen voor dien weg bestaan en rentewaarborg is toegezegd. De Regering schijnt met de plannen in het buitenland niet bekend te zijn en die diende zij toch te kennen bij de aanneming van een spoorwegstelsel. Waartoe dienen anders onze consulaire agenten? De verbinding van Rheine is ten aanzien van Harlingen onaannemelijk. Spr. stelt het internationaal verkeer hooger dan het buitenlandsch. Door de verbinding met Rheine, zoo als die nu is voorgesteld, is het binnenlandsch verkeer verwaarloosd. Groote waarde had hij gehecht aan eene lijn van Zwolle over Raalte, Almelo en Enschedé naar de grenzen, die hij als noodwendig complement beschouwde van de lijn van Utrecht naar Zwolle, welke door den heer Dull in zijne aanvrage om concessie was opgenomen. Men had de fabrieksteden Twenthe, Enschedé, Almelo en andere meer in de lijn behooren op te nemen en ze met de zeesteden in verband brengen. Ook ten aanzien van de Zuiderlijn is de Regering in strijd met hetgeen zij beweert te willen. Het hoofddoel moet zijn: verbinding met Duitschland. De Regering wijst in de laatste plaats op de verbinding met Parijs, maar daarvan kan geen sprake zijn. De handel met Frankrijk te land is onaanzienlijk, en waar nog de grootste in bestaat, in de *articles de Paris*, die handel is te Amsterdam gevestigd. Spr. wijst op de statistiek om aan te toonen dat het voornaamste vervoer te lande naar Duitschland gerigt is. Aan den transito-handel hecht spr. met de Regering veel minder. Omtrent de rigting van de Zuiderlijn, wat betreft de slechte regeling van het binnenlandsch verkeer, geldt hetgeen de spr. reeds van de Noorderlijn gezegd heeft. Alleen is daarop echter van Arnhem naar Rotterdam; verder niet. Het binnenlandsch verkeer is buiten berekening gebleven, en Amsterdam bepaaldelijk afgésneden, hetgeen spr. eene groote grief acht. Men heeft heeft echter een centralen spoorweg noodig, want alleen uit geconcentreerd stelsel is eenige opbrengst mogelijk. Spr. ziet dit niet in de rigtingen, die de Regering voorstelt.

Ten slotte eene financiele opmerking. De heer van Hall heeft reeds op de buitengewone lasten gewezen, waarmede deze concessien onze schatkist bezwaren. Met alle liefde voor spoorwegen acht spr. die te veel. Van de laatst ingediende plannen van de heeren Wolterbeek c. s. is alleen een stelsel te verwachten, dat iets zal opbrengen, hoezeer zij oogenschijnlijk iets meer vragen. Spr. vestigt er de aandacht op, dat de Kamer niet weet welke uitgaven ze toestaat. Wij zullen in het vervolg gedwongen zijn om te vervolgen wat wij begonnen hebben. Voor de kosten voor het verdedigingsstelsel is bij deze plannen geene raming mogelijk. Wij dienen echter te weten hoe ver wij gaan en ook of de ramingen juist zijn. Men lette slechts op de kosten van de brug over den Moerdijk, die 5 millioen, volgens de Regering 8 en volgens deskundigen 10 à 12 millioen zou gekost hebben. Spr. wijst op de Weichselbrug, die *f* 7314 per strekkende el heeft gekost. De overige plannen zijn onder de oogen der Kamer geweest, maar van die der gunstelingen van de Regering hebben wij niets gezien. Spr. vraagt: *hoe* hebben de ambtenaren die onderzocht? Het is wenschelijk, dat de Kamer alle stukken ontving over de opnemingen voor de lijnen Utrecht, 's Bosch en Arnhem-'s Bosch. De Regering moet dit licht niet schroomen.

De heer ZIJLKER doet het groot gewigt van de voordragt uitkomen; sedert 1848 is er geene geweest, die eene zoo algemeene beweging en belangstelling in het land heeft verwekt. De behoefte aan spoorwegen is groot, even als ook sprekers verlangen dat er eindelijk eens gehandeld worde. Schier tot elken prijs wenscht men s[illegible] zijde beschouwd wordt het bijna onmogelijk eenig we[illegible]welk slechts spoorwegen belooft gelijk ook het onderwerp[illegible] af te stemmen. Toch heeft spreker grieven tegen deze concessie, welke zwaar bij hem wegen, bezwaren welke hoofdzakelijk hunnen grond hebben in onvolledigheid en onbillijke achteruitstelling van enkele gedeelten des lands. Die bezwaren zijn van zooveel gewigt dat het ook spr. bijna onmogelijk wordt, het voorstel zoo als het daar ligt aan te nemen.

Spr. gaat in het kort het gebeurde nopens de spoorwegen hier te lande na, vooral wat in de vorige zitting deswege thans in staat van wijzen was gebragt, waaruit bleek dat men het noorden niet alleen geen spoorwegnet had toegedacht, maar zelfs geene hoofdlijnen door sommige belangrijke plaatsen; landstreken dié onder de belangrijkste van het Rijk mogen worden gesteld, zullen aldaar zelfs van hoofdlijnen verstoken blijven. Wat Noord-Holland betreft, men heeft wel eens gezegd, dat aldaar geene spoorwegen gewenscht worden. Spr. zal dit niet beslissen, daar het beter door de afgevaardigden uit die districten naar waarde kan worden geschat. Hij zal ook omtrent andere lijnen b. v. die van Leeuwarden op Meppel, de toelichting liefst overlaten aan hen die meer bevoegd zijn om de verdediging daarvan op zich te nemen. Zijn hoofdbezwaar tegen de verleende concessien is, dat daarin de lijn niet is opgenomen van Groningen naar de Hannoversche grenzen in de rigting van Leer, eene lijn welke eene lengte zou hebben van omstreeks 8 of 9 uren gaans, en aan aanleg welligt slechts het vierde zou kosten van hetgeen elders tot het daarstellen der bruggen wordt vereischt. Die lijn zou eene landstreek doorloopen, welke buiten onze groote handelsteden, zeer zeker onderg de bevolktste, meest productieve, bloeijende en belasting opbrenhtende streken van ons land mag worden geteld, en waarheen thans slechts gebrekkige middelen van vervoer heenleiden. Spr. schetste in de bijzonderheden het gewigt voor handel en fabriekwezen, scheepsbouw, scheepvaart en landbouw van die veronachtzaamde streken des lands, het Hooge Zand en Sapmeer, Winschoten enz. Die kleine plek' ten noord-oosten der stad Groningen liggende, en omstreeks de helft der bevolking van die provincie tellende, zou dus van het nieuwe gewigtige middel van gemeenschap verstoken blijven; voor haar is eene aansluiting aan de Hannoversche west-baan in de rigting op Leer eene levensquaestie. Spr. kan niet begrijpen, waarom men hier een der hoofdbeginselen, bij den aanleg van spoorwegen vooropgezet, verloochend heeft. Hierbij komt, dat Hannover zoo gaarne de bedoelde aansluiting wenscht te bevorderen, dat, zoo spr. wel onderrigt is, in het begin dezes jaars tusschen de regeringen van Hannover en Bremen, eene definitieve overeenkomst is gesloten, om voor gemeenschappelijke rekening een spoorweg aan te leggen van Bremen naar Geestemunde, met een zijtak van Burgdam naar Vegesack, en welke overeenkomst thans reeds in uitvoering moet zijn, en hoogst waarschijnlijk reeds een volgend jaar ten volle haar beslag zal kunnen verkrijgen. Spr. wijst er tevens op, dat men sinds lang bedacht is op eene verbinding van Hamburg met Harburg en van Lunenburg met Lauenburg, zoodat van de zijde van geheel Noord-Duitschland met belangstelling, ja met ongeduld wordt uitgezien naar de aansluiting bij Leer. Hij gelooft, dat de onvolledigheid, zoo niet partijdigheid te dezen opzigte, niet kan aanmoedigen de voordragt goed te keuren. Daartegen staat echter meer over, dat in de gegeven omstandigheden spoorwegen ook voor ons land eene volstrekte behoefte, een levensquaestie zijn geworden; dat aan die behoefte ten minste voor een groot gedeelte wordt voldaan, zoodat het bij hem ook zwaar zou wegen de voordragt af te stemmen. Als hij er slechts quaestie van tijd in zag, zou hij er zich nog bij kunnen neêrleggen; maar het schijnt te blijken, dat ook de Regering de bedoelde lijn niet genegen is, dat er toeleg bestaat om Harlingen voor het vervolg zoover immer mogelijk of bereikbaar van Bremen, Hamburg met de Oostzeehavens verwijderd te houden; dat men den kortsten weg door ons land naar Noord-Duitschland over Leer niet wil, maar dat alles ook langs groote omwegen over Rheine moet worden geconcentreerd. Spr. vreest uit dat alles, dat men ten slotte in Noord-Duitschland een spoorweg zal leggen van Hamburg over Bremen in de rigting van Rheine, en dan zal het welligt te laat zijn om met goede vrucht de aansluiting tot stand te brengen die hij voorstelt. Hij gelooft niet dat partijdigheid het algemeen belang bevordert, waarom hij zich niet bijzonder aangemoedigd vindt tot het bevorderen van eene concessie welke, in zijn oog, in sommige opzigten althans, den schijn heeft, dat zij meer locale belangen op den voorgrond stelt, of liever toegeeft aan kleingeestige vooroordeelen en monopoliezucht, dan wel dat zij met strikte onpartijdigheid uitsluitend en overal algemeene belangen bevordert.

In de gegeven omstandigheden erkent spr., dat hij zich eenigermate in den onbehagelijken toestand van besluiteloosheid bevindt. Hij hoopt ten slotte, dat het de Regering nog mogelijk zal zijn hem eene afdoende verzekering te geven, dat na de aanneming van deze concessie ook de aanleg zal worden verzekerd van de lijn, wier groot nut hij heeft in het licht gesteld. Van die geruststellende verzekering zal zijne stem afhangen.

De beraadslagingen worden verdaagd en de zitting wordt hierop gesloten tot aanstaanden Maandag ten 11 ure, als wanneer de heer van Akerlaken aan het woord is.

Drukkerij P. D. VAN ES.